

Bratislava 30. 07. 2020
Číslo: 10096-6000/2020-OD

Úrad pre verejné obstarávanie ako ústredný orgán štátnej správy pre verejné obstarávanie podľa § 140, orgán príslušný podľa § 167 ods. 2 písm. b) a podľa § 169 ods. 1 písm. d) zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vo veci námietok uchádzača **XY** (ďalej len „navrhovateľ“), smerujúcich podľa § 170 ods. 3 písm. d) zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov proti vylúčeniu ponúk vo verejnom obstarávaní na predmet podlimitnej zákazky „Rekonštrukcia sociálnych zariadení buniek“, vyhlásenej verejným obstarávateľom **Bratislavský samosprávny kraj**, Sabinovská 16, 820 05 Bratislava, IČO: 36 063 606 (ďalej len „kontrolovaný“) vo Vestníku verejného obstarávania č. 89/2020 dňa 28. 04. 2020 pod značkou 16094 – WYP, vydáva toto

r o z h o d n u t i e :

Úrad pre verejné obstarávanie podľa § 175 ods. 1 písm. a) zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov **nariaduje** verejnému obstarávateľovi **Bratislavský samosprávny kraj**, Sabinovská 16, 820 05 Bratislava, IČO: 36 063 606, vo verejnom obstarávaní na predmet podlimitnej zákazky „Rekonštrukcia sociálnych zariadení buniek“, vyhlásenom vo Vestníku verejného obstarávania č. 89/2020 dňa 28. 04. 2020 pod značkou 16094 – WYP, **odstrániť protiprávny stav**, a to konkrétne zrušiť rozhodnutie kontrolovaného o vylúčení ponuky navrhovateľa zo dňa 11. 06. 2020, vrátiť ponuku navrhovateľa späť do procesu verejného obstarávania a opätovne vyhodnotiť ponuku navrhovateľa z hľadiska mimoriadne nízkej ponuky, a to **do 30 dní** odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

1. Navrhovateľ listom doručeným Úradu pre verejné obstarávanie (ďalej len „úrad“) dňa 22. 06. 2020, podal námietky v listinnej podobe, smerujúce podľa § 170 ods. 3 písm. d) zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o verejnom obstarávaní“) proti vylúčeniu. Kontrolovanému boli námietky doručené elektronicky dňa 22. 06. 2020, prostredníctvom informačného systému EVO. Námietky navrhovateľa boli úradu, ako aj kontrolovanému doručené v lehote a podobe podľa § 170 ods. 4 a 8 zákona o verejnom obstarávaní a obsahujú všetky náležitosti a prílohy námietok podľa § 170 ods. 5 zákona o verejnom obstarávaní. Navrhovateľ doručil úradu námietky podľa § 170 ods. 1 písm. a) zákona o verejnom obstarávaní ako uchádzač. Podľa § 2 ods. 5 písm. c) zákona o verejnom obstarávaní, uchádzačom je hospodársky subjekt, ktorý predložil ponuku. Úrad uvádza, že navrhovateľ

v postavení uchádzača predložil ponuku do predmetnej súťaže elektronicky prostredníctvom informačného systému EVO dňa 22. 05. 2020.

2. Podľa § 172 ods. 1 zákona o verejnom obstarávaní, s podaním námietok je navrhovateľ povinný zložiť na účet úradu kauciu; táto povinnosť sa nevzťahuje na orgán štátnej správy podľa § 170 ods. 1 písm. e). Kaucia musí byť pripísaná na účet úradu najneskôr pracovný deň nasledujúci po uplynutí lehoty na doručenie námietok podľa § 170 ods. 4 zákona o verejnom obstarávaní.
3. Z § 172 ods. 2 zákona o verejnom obstarávaní vyplýva, že navrhovateľ bol v danom prípade povinný s podaním námietok zložiť na účet úradu kauciu vo výške 2000 EUR.
4. Úrad lustráciou účtu úradu zistil, že navrhovateľ s podaním námietok zložil na účet úradu dňa 22. 06. 2020 kauciu vo výške 2000 EUR.
5. Úrad na základe vyššie uvedeného konštatuje, že boli splnené všetky zákonom stanovené podmienky konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného.

Námietky navrhovateľa

6. Navrhovateľ uvádza, že kontrolovaný mu doručil Oznámenie o vylúčení ponuky, v ktorom kontrolovaný skonštatoval, že navrhovateľom predložené vysvetlenie ponuky nie je svojim obsahom v súlade s požiadavkou podľa § 53 ods. 2 zákona o verejnom obstarávaní a navrhovateľom predložené vysvetlenie mimoriadne nízkej ponuky a dôkazy neodôvodňujú nízku úroveň cien alebo nákladov najmä s ohľadom na skutočnosti podľa § 53 ods. 2 zákona o verejnom obstarávaní.
7. Navrhovateľ **k vylúčeniu z dôvodu, že neboli predložené dokumenty podľa písm. b) žiadosti pre celý požadovaný rozsah položiek v prílohe č. 1 žiadosti** uvádza, že predložil v stanovenej lehote kontrolovanému ním požadovaný ekonomický rozbor jednotkovej ceny pre položky v prílohe č. 1 podľa kalkulačného vzorca uvedeného v prílohe č. 2 žiadosti.
8. V žiadosti o vysvetlenie mimoriadne nízkej ponuky kontrolovaný podľa navrhovateľa požadoval predložiť zdôvodnenie a dôkazy pre položky uvedené v prílohe č. 1 žiadosti, a to konkrétne predložením ekonomického rozboru jednotkovej ceny po položkách podľa kalkulačného vzorca. Pri materiálových položkách, ktoré nemajú samostatný kalkulačný vzorec na preukázanie reálnosti cien materiálových položiek uvedených v ponuke uchádzača, bol uchádzač podľa navrhovateľa požadovaný o predloženie dokumentov s výrobcom alebo predajcom stavebných materiálov, ktorých účastník nie je výrobcom alebo zoznam stavebných materiálov, uvedených v ponuke uchádzača, ktorých je výrobcom a zároveň o predloženie čestného vyhlásenia, že je výrobcom.
9. Kontrolovaný podľa navrhovateľa v žiadosti nepožadoval predloženie dokumentov pre položky prílohy č. 1 s výrobcom alebo predajcom stavebných materiálov, ktorých navrhovateľ nie je výrobcom a a/alebo zoznam stavebných materiálov, uvedených v ponuke navrhovateľa, ktorých je výrobcom a zároveň predloženie čestného vyhlásenia, že je výrobcom. V žiadosti o vysvetlenie mimoriadne nízkej ponuky je podľa navrhovateľa jasne definovaná požiadavka predloženia vyššie uvedených dokumentov len vo vzťahu k materiálovým položkám, pre ktoré nie je stanovený samostatný kalkulačný vzorec. Keďže pre položky prílohy č. 1 žiadosti bol predložený ekonomický rozbor podľa kalkulačného

vzorca, tak sa na ne, podľa navrhovateľa, nevzťahuje požiadavka predloženia dokumentov podľa písm. b) žiadosti. V opačnom prípade, by podľa navrhovateľa nemalo rozdelenie predloženia dôkazov vo vzťahu k jednotlivým položkám v žiadosti svoje opodstatnenie.

10. Kontrolovaný svoju požiadavku na predloženie dokumentov pre položky prílohy č. 1 s výrobcom alebo predajcom stavebných materiálov, ktorých navrhovateľ nie je výrobcom a a/alebo zoznam stavebných materiálov, uvedených v ponuke navrhovateľa, ktorých je výrobcom a zároveň predloženie čestného vyhlásenia, že je výrobcom podľa navrhovateľa nešpecifikoval už v žiadosti o vysvetlenie mimoriadne nízkej ponuky. Predloženie vyššie uvedených dokumentov len vo vzťahu k materiálovým položkám, pre ktoré nie je stanovený samostatný kalkulačný vzorec je podľa navrhovateľa nutné považovať za zodpovedajúce požiadavke kontrolovaného uvedenej v žiadosti. Navrhovateľ uvádza, že splnil požiadavku stanovenú kontrolovaným tým, že predložil vyššie uvedené dokumenty len vo vzťahu k materiálovým položkám, pre ktoré nie je stanovený samostatný kalkulačný vzorec.
11. Navrhovateľ **k vylúčeniu z dôvodu nekalkulovania primeraného zisku a správnej réžie pri materiálových položkách** uvádza, že kalkuláciu primeraného zisku a správnej réžie uviedol v rámci ekonomického rozboru jednotkovej ceny pre položky prílohy č. 1 žiadosti podľa kalkulačného vzorca uvedeného v prílohe č. 2 žiadosti v súlade s požiadavkou kontrolovaného. Kalkulácia primeraného zisku a správnej réžie nebola podľa navrhovateľa kontrolovaným požadovaná vo vzťahu k materiálnym položkám uvedených v písm. b) žiadosti o vysvetlenie mimoriadne nízkej ponuky.
12. Keďže kontrolovaný podľa navrhovateľa svoju požiadavku na spracovanie kalkulácie primeraného zisku a správnej réžie aj vo vzťahu k materiálovým položkám uvedeným v písm. b) žiadosti nešpecifikoval už v samotnej žiadosti o vysvetlenie mimoriadne nízkej ponuky, predloženie kalkulácie primeraného zisku a správnej réžie len pre položky prílohy č. 1 žiadosti je podľa navrhovateľa nutné považovať za zodpovedajúce požiadavke kontrolovaného uvedenej v žiadosti o vysvetlenie mimoriadne nízkej ponuky.
13. Navrhovateľ **k vylúčeniu z dôvodu nepreukázania, že bude v čase plnenia predmetu zákazky schopný materiálové položky nakúpiť v cene predloženej v cenovej ponuke** uvádza, že neuvedenie alebo uvedenie platnosti cenovej ponuky nemôže byť dôvodom vylúčenia a nemožno z toho vyvodzovať neschopnosť nakúpiť predmetné materiálové položky v cene predloženej v cenovej ponuke. Kontrolovaný vo svojej žiadosti podľa navrhovateľa dostatočne neodôvodnil, prečo je komisia toho názoru, že nebude schopný nakúpiť materiálové položky v cene predloženej v cenovej ponuke, bez toho aby neuvedenie resp. uvedenie platnosti cenovej ponuky bolo jediným odôvodnením kontrolovaného.
14. Navrhovateľ **k vylúčeniu z dôvodu jednoznačného nepreukázania akým spôsobom boli ceny v položkách s názvom „presun hmôt“ v PSV časti zahrnuté do jednotlivých položiek** uvádza, že presuny hmôt v PSV časti v percentuálnom vyjadrení boli uvedené ako nulové z dôvodu, že sú zahrnuté do jednotlivých položiek, čo podľa navrhovateľa preukázateľne vyplýva z doložených rozborov položiek a kalkulačného vzorca vo Výrobnej a Správnej réžií.
15. Navrhovateľ **k vylúčeniu z dôvodu nepredloženia vysvetlenia mimoriadne nízkej ponuky týkajúcej sa položky č. 179 („Podiel pridružených výkonov + podružný materiál“)** uvádza,

že podiely pridružených výkonov a podružných materiálov v percentuálnom vyjadrení boli uvedené ako nulové z dôvodu, že sú zahrnuté do jednotlivých položiek, čo je podľa navrhovateľa jednoznačne preukázateľné z doložených rozborov položiek a kalkulačného vzorca.

16. Navrhovateľ má zato, že kontrolovaný v oznámení o vylúčení dostatočne neuviedol alebo to uviedol bez uvedenia vecných súvislostí a konkrétnych absentujúcich dôkazov, prečo nie sú ním poskytnuté vysvetlenia a dokumenty v súlade s požiadavkami kontrolovaného.
17. Navrhovateľ považuje za nevyhnutné konštatovať, že kontrolovaný môže využívať inštitút vysvetlenia mimoriadne nízkej ponuky dovtedy, kým dostatočne nezistí objektívny skutkový stav a nevylúči akékoľvek pochybnosti v rámci procesu verejného obstarávania, ktoré by mohli viesť k nezákonnému vylúčeniu uchádzača. Úrad podľa navrhovateľa zastáva ustálený názor, že v prípade, ak kontrolovaný po predložení vysvetlenia ponuky navrhovateľa nemal za preukázané všetky skutočnosti, mal využiť uvedený inštitút, prostredníctvom ktorého by opätovne požiadal navrhovateľa o vysvetlenie ním navrhutej ponuky a konfrontovať ho so zisteniami, ku ktorým dospel po preštudovaní navrhovateľom poskytnutého vysvetlenia, a následne jasne, konkrétne a jednoznačne uviesť, ktoré skutočnosti navrhovateľ preukázal a ktoré nie. Kontrolovaný mal tiež podľa navrhovateľa výsledky svojho zistenia náležite odôvodniť.
18. Navrhovateľ uvádza, že samotný proces posudzovania a vyhodnotenia ponuky uchádzača ako mimoriadne nízkej, musí byť v súlade s princípom transparentnosti preskúmateľný, t. j. musí byť zrejmé, na základe ktorých skutočností komisia na vyhodnotenie ponúk dospela k záveru, že návrh uchádzača na plnenie kritérií na vyhodnotenie ponúk je mimoriadne nízky. V tejto súvislosti navrhovateľ požaduje, aby úrad preveril, či v dokumentácii poskytnutej kontrolovaným sa nachádza, resp. nenachádza písomnosť, list, zápisnica, či akýkoľvek iný dokument, preukazujúci spôsob, akým sa kontrolovaný vysporiadal s úlohou overenia relevantnosti jednotlivých tvrdení navrhovateľa vo svojom vysvetlení.
19. Nevyhnutnou súčasťou uplatnenia princípu transparentnosti je podľa navrhovateľa taký postup kontrolovaného, ktorým je zabezpečená náležitá preskúmateľnosť každého úkonu kontrolovaného vykonávaného v súvislosti so zadávaním zákazky, a teda aj úkonu vylúčenia ponuky navrhovateľa. Uvedené je podľa navrhovateľa dôležité nielen vo vzťahu k úradu, ktorý vykonáva dohľad nad verejným obstarávaním, ale aj vo vzťahu k záujemcom, resp. uchádzačom, ktorí sú z procesu verejného obstarávania vylučovaní. Kontrolovaný podľa navrhovateľa v predmetnom oznámení o vylúčení len veľmi vágne skonštatoval, že po preskúmaní všetkých skutočností vyhodnotila komisia na vyhodnotenie ponúk jeho ponuku ako mimoriadne nízku bez toho, aby podrobne uviedol a špecifikoval, v čom konkrétne vidí ním predloženú ponuku ako mimoriadne nízku a bez vyjadrenia sa k jednotlivým navrhovateľom uvedeným činnostiam v rámci jeho vysvetlenia.
20. Navrhovateľ **k vylúčeniu z dôvodu porušenia zákona o minimálnej mzde zisteného z rozboru jednotkovej ceny po položkách podľa uchádzačom predloženého kalkulačného vzorca** uvádza, že ním uvedené jednotkové ceny za hodinu vykonanej práce sú uvedené netto. Navrhovateľ uvádza, že na Slovensku je uzákonená voľná tvorba cien, čiže spôsob cenotvorby a spôsob výpočtu priamych i nepriamych nákladov si môže každá obchodná spoločnosť určiť podľa vlastných potrieb a zvyklostí. Podľa navrhovateľa

z rozboru jednotkovej ceny po položkách podľa navrhovateľom predloženého a vyplneného kalkulačného vzorca nevyplýva porušenie zákona o minimálnej mzde.

21. Navrhovateľ má za to, že kontrolovaný v žiadosti o vysvetlenie mimoriadne nízkej ponuky dostatočne neodôvodnil, prečo je komisia toho názoru, že navrhovateľ nebude schopný za ponúkaných podmienok realizovať predmet plnenia z dôvodu, že predmet zákazky nie je možné realizovať za ponúkaných okolností.
22. Nedostatočné špecifikovanie žiadosti o vysvetlenie mimoriadne nízkej ponuky patrí podľa navrhovateľa medzi najčastejšie porušenia zákona zo strany verejných obstarávateľov a obstarávateľov, ktorí v mnohých prípadoch požiadavku definujú príliš všeobecne. Ako príklad navrhovateľ uvádza situáciu, kedy verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ požiadala len o vysvetlenie mimoriadne nízkej ponuky, resp. ceny a doplnenie spôsobu výpočtu, a v predmetnej žiadosti o vysvetlenie nešpecifikujú dôvody, pre ktoré považujú uchádzačom predloženú ponuku za mimoriadne nízku. Takýto postup nie je podľa navrhovateľa súladný so zákonom, a preto by mali verejní obstarávatelia a obstarávatelia klásť dôraz na dostatočnú špecifikáciu požiadaviek žiadosti o vysvetlenie mimoriadne nízkej ponuky. Podľa navrhovateľa úrad zastáva názor, že s princípmi verejného obstarávania nie je súladný taký postup verejného obstarávateľa, resp. obstarávateľa, keď ten konkrétne neuvedie, ktoré podrobnosti požaduje vysvetliť, pretože uchádzač následne nemôže vedieť, aké podrobnosti sa od neho vyžadujú. Na základe vyššie uvedeného podľa navrhovateľa nie je zrejmé aké podrobnosti má verejnému obstarávateľovi, resp. obstarávateľovi vysvetliť. Verejný obstarávateľ, resp. obstarávateľ má podľa navrhovateľa povinnosť sa konkrétne pýtať a následne vyhodnocovať konkrétne odpovede, pretože odôvodnenie ponuky uchádzača je podľa navrhovateľa relevantné len vtedy, ak sú mu známe konkrétne námietky proti jeho ponuke.
23. Navrhovateľ má za to, že poskytol také vysvetlenie mimoriadne nízkej ponuky, ktoré je dostatočným podkladom na posúdenie, či realizácia obstarávaného predmetu zákazky je reálne možná za danú cenu a podmienok uvedených v ponuke pri dodržaní požadovanej kvality, technických parametrov a iných požiadaviek viažucich sa na plnenie predmetu zákazky.
24. Z odôvodnenia vylúčenia podľa navrhovateľa nie sú jasné konkrétne výhrady komisie na vyhodnotenie ponúk k predloženým dokumentom a vysvetleniam. Navrhovateľovi nie je zrejmé v čom je vysvetlenie ponuky a dôkazy nedostatočné a súčasne prečo by ním preložené vysvetlenia a dôkazy nemali odôvodňovať nízku úroveň cien alebo nákladov s ohľadom na skutočnosti podľa § 53 ods. 2 zákona o verejnom obstarávaní.
25. Navrhovateľ má za to, že v postupe kontrolovaného došlo k porušeniu princípu transparentnosti a proporcionality, efektívnosti a hospodárnosti a v neposlednom rade aj nediskriminácie. Kontrolovaný mal podľa navrhovateľa svoje požiadavky alebo odôvodnenie vylúčenia navrhovateľa formulovať jasne, jednoznačne, zrozumiteľne, nestranne a odborne tak, aby bol jeho postup čitateľný a kontrolovateľný, aby boli súťažné podklady a žiadosti o vysvetlenie jednoznačné a neumožňovali rôzny výklad a súčasne neprimerane nezaťažovali pri spracovaní ponuky alebo vysvetlení len niektorých uchádzačov, v tomto prípade navrhovateľa.
26. Navrhovateľ navrhuje, aby úrad rozhodol podľa § 175 ods. 1 písm. a) zákona o verejnom obstarávaní a rozhodnutím nariadil odstrániť protiprávny stav zrušením rozhodnutia

o vylúčení navrhovateľa podľa § 53 ods. 5 písm. f) zákona o verejnom obstarávaní a navrhovateľa a jeho ponuku opätovne zaradiť do procesu verejného obstarávania.

Začiatok konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok

27. Podľa § 171 ods. 1 zákona o verejnom obstarávaní sa konanie o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok začína dňom doručenia námietok úradu. Na základe uvedeného úrad konštatuje, že predmetné konanie o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok začalo dňa **22. 06. 2020**.
28. Podľa § 173 ods. 1 písm. a) zákona o verejnom obstarávaní je kontrolovaný povinný doručiť úradu písomné vyjadrenie k podaným námietkam a kompletnú dokumentáciu podľa § 24 zákona o verejnom obstarávaní v origináli do siedmich dní odo dňa doručenia námietok, ak ide o konanie o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok. Dňa 29. 06. 2020 kontrolovaný doručil úradu vyjadrenie k podaným námietkam a doručil časť dokumentácie v písomnej podobe. Kontrolovaný dňa 01. 07. 2020 zriadil v prospech úradu prístup do informačného systému EVO, prostredníctvom ktorého bola realizovaná predmetná podlimitná zákazka.

Písomné vyjadrenie kontrolovaného k námietkam navrhovateľa

29. Kontrolovaný v písomnom vyjadrení k námietkam navrhovateľa uvádza, že komisia posudzovala a porovnávala podrobnosti základných charakteristických parametrov ponuky predloženej navrhovateľom s kontrolným rozpočtom a cenovými ponukami ostatných uchádzačov. Po dôkladnej analýze ponuky komisia podľa kontrolovaného konštatovala mimoriadne nízku ponuku v porovnaní s kontrolným rozpočtom celkovo až o 27,47 % nižšiu a voči priemeru cien ostatných uchádzačov o 17,18 %, a preto požadovala zdôvodnenie uchádzačom uvedených rozpočtových súborov po položkách v podobe podrobnej ekonomickej analýzy.
30. Kontrolovaný uvádza, že členovia komisie sa počas vyhodnocovania ponuky, konkrétne oceneného výkazu výmer podľa § 53 ods. 2 zákona o verejnom obstarávaní zhodli, že predložená ponuka vykazuje znaky mimoriadne nízkej ponuky a zdôvodnenie tejto predloženej ponuky považujú za dôležité, týkajúce sa najmä hospodárnosti stavebných postupov, technického riešenia, osobitosti stavebných prác a súladu so zákonmi, ktoré sa týkajú ochrany zamestnanosti a pracovných podmienok platných v mieste uskutočnenia stavebných prác. Členovia komisie podľa kontrolovaného vyššie uvedené považujú za podstatnú časť ponuky a rozhodli sa požiadať navrhovateľa o vysvetlenie mimoriadne nízkej ponuky, presnejšie podrobnosti, týkajúce sa tej časti ponuky, ktoré sú pre jej cenu podstatné.
31. Kontrolovaný má za to, že podstatou žiadosti o vysvetlenie boli požiadavky týkajúce sa **ekonomického rozboru jednotkových cien položiek podľa prílohy č. 1 žiadosti o vysvetlenie podľa určeného kalkulačného vzorca**, ktorý tvoril prílohu č. 2 predmetnej žiadosti. Navrhovateľ bol podľa kontrolovaného v žiadosti náležite upozornený na všetky aspekty kalkulačného vzorca, ako aj na skutočnosť, že komisia bude pri určení spôsobu a formy zdôvodňovania mimoriadne nízkej ponuky postupovať v súlade s ustanoveniami zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 18/1996 Z. z. o cenách, vyhláškou Ministerstva financií Slovenskej republiky č. 87/1996 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon o cenách a v súlade s výmerom Ministerstva financií Slovenskej republiky č. R-3/1996 zo 17. júla 1996, platný

od augusta 1996, ktorým sa mení a dopĺňa rozsah tovaru s regulovanými cenami a vzťahuje sa na „Stavby, stavebné objekty, prevádzkové súbory a stavebné a montážne práce, dodávky strojov a zariadenia, projektové práce financované z prostriedkov štátneho rozpočtu, štátnych fondov, z prostriedkov územnosprávnych celkov, z prostriedkov poskytovaných na základe štátnych záruk a z prostriedkov subjektov, na ktoré sa vzťahuje regulácia cien prirodzených monopolov.“ Navrhovateľovi bolo podľa kontrolovaného jasne a prehľadne uvedené zloženie kalkulačného vzorca s podrobnou špecifikáciou a odôvodnením jednotlivých položiek.

32. Podľa kontrolovaného boli podstatou žiadosti o vysvetlenie aj požiadavky týkajúce sa **preukázania reálnosti cien materiálových položiek uvedených v prílohe č. 1 žiadosti**. Kontrolovaný nesúhlasí s tvrdeniami navrhovateľa a naďalej trvá na vylúčení jeho ponuky z procesu verejného obstarávania.
33. Kontrolovaný k vylúčeniu z dôvodu, že **neboli predložené dokumenty podľa písm. b) žiadosti pre celý požadovaný rozsah položiek v prílohe č. 1 žiadosti** uvádza, že v žiadnej časti žiadosti o vysvetlenie nebolo uvedené, že sa požiadavka na predloženie dokladov podľa písm. b) vzťahuje len položky s typovým označením „M“. Predmetom prílohy č. 1 žiadosti o vysvetlenie boli podľa kontrolovaného nielen vlastné materiálové položky, označené typom „M“, ale aj tzv. zmiešané položky s typovým označením „K“. Tieto položky „K“ predstavovali podľa kontrolovaného výkony spočívajúce výlučne v pracovnej činnosti t. j. priamom výkone stavebných prác, napr. presuny hmôt, alebo výkony zahŕňajúce náklady na materiál a jeho inštaláciu. Cenová kalkulácia položiek „K“ podľa kontrolovaného pozostáva z ceny materiálu, hodnoty miezd, odvodov, nákladov na strojové vybavenie, ostatných priamych a nepriamych nákladov, ako aj zisku. Kontrolovaný tiež uviedol, že predmetom kalkulačného vzorca bolo aj špecifikovanie materiálu a jeho ceny.
34. Podľa kontrolovaného je evidentné, že požadoval nielen formálne deklarovanie ceny materiálovej zložky v zmiešaných položkách a v položkách, ktoré predstavujú len hodnotu materiálu. Podľa kontrolovaného sa nie je možné stotožniť s názorom navrhovateľa, že jednotlivé položky podľa prílohy č. 1 mal svojvoľne subsumovať pod písm. a) alebo b) žiadosti o vysvetlenie bez ich vzájomnej previazanosti. Kontrolovaný je toho názoru, že neexistuje podrobný kalkulačný vzorec materiálov. To však podľa kontrolovaného nezbavuje uchádzača povinnosti náležite preukázať cenu a pôvod navrhovaných stavebných výrobkov.
35. Podľa kontrolovaného bolo zo znenia žiadosti o vysvetlenie dostatočne jasné, že sa nepožaduje rozbor cien navrhovaných stavebných materiálov podľa kalkulačného vzorca, ale požaduje sa cenový rozbor položiek s neprimerane nízkymi cenami, pričom uchádzač mal predložiť dôkazy preukazujúce primeranosť ním navrhovaných cien.
36. Podľa kontrolovaného navrhovateľ vo vysvetlení mimoriadne nízkej ponuky nepredložil dôkazy podľa písm. b) žiadosti o vysvetlenie pre celý požadovaný rozsah položiek uvedených v prílohe č. 1 žiadosti o vysvetlenie.
37. Kontrolovaný k vylúčeniu z dôvodu **nepreukázania, že bude v čase plnenia predmetu zákazky schopný materiálové položky nakúpiť v cene predloženej v cenovej ponuke** uvádza, že zmyslom inštitútu vysvetľovania mimoriadne nízkej ponuky je predovšetkým preverenie, či sú splnené všetky zákonom predpokladané náležitosti pre určenie ceny, ako aj či je uchádzač schopný splniť predmet zákazky za ním deklarovanú hodnotu. Navrhovateľ bol ako uchádzač podľa kontrolovaného dostatočne jasne a zrozumiteľne

požiadaný, aby jednoznačným spôsobom preukázal platnosť a realnosť jeho cenovej ponuky. Ako bolo uvedené v oznámení o vylúčení, v nadväznosti na závery z rokovania komisie zachytené v príslušnej zápisnici, z navrhovateľom predložených dokladov a cenových ponúk tretích osôb nebolo komisii podľa kontrolovaného náležite preukázané, že v čase plnenia budú deklarované ceny naďalej reálne a platné.

38. Kontrolovaný ďalej uvádza, že vzal pri vyhodnotení na zreteľ, že lehota plnenia predmetu zákazky predstavuje 3 mesiace odo dňa prevzatia staveniska. Vzhľadom na lehotu určenú na predkladanie ponúk je podľa kontrolovaného evidentné, že cenová ponuka spoločnosti A nebude platná do ukončenia lehoty stavebných prác. Okrem toho z ostatných predložených cenových ponúk nebolo podľa kontrolovaného možné identifikovať ich platnosť, ako ani dátum vystavenia. Kontrolovaný pri vyhodnotení platnosti týchto ponúk dáva dôraz na skutočnosť, že cenové ponuky stavebných výrobkov na trhu sa dynamicky menia v závislosti od podmienok na relevantnom trhu. Pohyb cien sa podľa kontrolovaného prenáša aj do softvérov slúžiacich na oceňovanie stavebných prác a materiálov a je evidentný z indexácie cien v stavebníctve. Komisia sa preto podľa kontrolovaného zhodla, že uchádzač náležite nevysvetlil a nepreukázal sporné skutočnosti.
39. Kontrolovaný k vylúčeniu z dôvodu **nekalkulovania primeraného zisku a správnej réžie pri materiálových položkách** uvádza, že je logické, že v prípade nákupu stavebných materiálov od tretích strán a ich následného použitia pri vykonaní stavebných prác, má byť v cene týchto materiálov započítaný primeraný zisk podnikateľského subjektu, v tomto prípade navrhovateľa. Vzhľadom na nepreskúmateľnosť platnosti preložených cenových ponúk tretích osôb nebolo podľa kontrolovaného možné preveriť túto skutočnosť ani porovnaním vo vzťahu ku kontrolnému rozpočtu či k cenovým ponukám ostatných uchádzačov.
40. Kontrolovaný k vylúčeniu z dôvodu **jednoznačného nepreukázania akým spôsobom bola cena v položkách s názvom „presun hmôt“ v PSV časti zahrnutá do jednotlivých položiek a k vylúčeniu z dôvodu nepredloženia vysvetlenia mimoriadne nízkej ponuky týkajúcej sa položky č. 179 („Podiel pridružených výkonov + podružný materiál“)** uvádza, že presuny hmôt a podiely pridružených výkonov a podružných materiálov boli predmetom vysvetľovania ako osobitné položky podľa prílohy č. 1 žiadosti. Z navrhovateľom predloženého vysvetlenia, ako ani zo samotných rozborov cien, nebolo podľa kontrolovaného možné identifikovať, v ktorých položkách mali byť tieto náklady započítané. Komisia pri vyhodnocovaní dospela k záveru, že navrhovateľ sa s cenovou kalkuláciou týchto výkonov nijakým spôsobom nevysporiadal.
41. Kontrolovaný k vylúčeniu z dôvodu **porušenia zákona o minimálnej mzde zisteného z rozboru jednotkovej ceny po položkách podľa uchádzačom predloženého kalkulačného vzorca** uvádza, že vyhodnocoval ponuku navrhovateľa v súlade s osobitným právnym predpisom, a to s nariadením vlády SR č. 324/2019 Z. z., nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 324/2019 Z. z., ktorým sa ustanovuje suma minimálnej mzdy na rok 2020 s účinnosťou od 1. januára 2020. Kontrolovaný ďalej uvádza, že všetky skutočnosti, ktoré považoval za porušenie uvedeného nariadenia, podrobne uviedol v oznámení o vylúčení.
42. Kontrolovaný ďalej uvádza, že má ako verejný obstarávateľ povinnosť skúmať ponuku uchádzača vo vzťahu k plneniu povinností v oblasti pracovného práva a práva sociálneho zabezpečenia. V prípade, ak verejný obstarávateľ zistí, že ponuka priamo porušuje

alebo sa ňou mieni porušiť právo v uvedených oblastiach, má podľa kontrolovaného povinnosť vylúčiť takú ponuku z procesu verejného obstarávania. Povinnosť neakceptovať takú ponuku vyplýva podľa kontrolovaného z príslušných ustanovení smernice č. 2014/24.

43. Kontrolovaný je toho názoru, že z rozboru cien bolo zrejmé nedodržanie nariadenia vlády č. 324/2019 Z. z. V žiadosti o vysvetlenie mimoriadne nízkej ponuky bolo podľa kontrolovaného dostatočne jasne a podrobne uvedené, aký údaj sa má uviesť v položke mzdové náklady (M - mzdy) rozboru ceny. Podľa kontrolovaného sa nie je možné stotožniť sa s názorom navrhovateľa, že v jeho vysvetlení a rozboroch cien počítal s mzdovými nákladmi netto. Hodnota netto predstavuje podľa kontrolovaného čistú mzdu, t. j. odmenu po odpočítaní odvodov do Sociálnej a zdravotnej poisťovne a preddavku na daň z príjmov. Údaje o mzde netto teda podľa kontrolovaného nepredstavujú celkový mzdový náklad na hodinovú prácu robotníka a také vysvetlenie nie je v súlade s požiadavkami podľa žiadosti o vysvetlenie mimoriadne nízkej ponuky. Podcenenie mzdových nákladov je podľa kontrolovaného znakom, že uchádzač nebude schopný realizovať predmet zákazky v súlade s jeho ponukovou cenou, a súčasne dodržať nariadenie vlády SR č. 324/2019 Z. z., teda všeobecne záväzné predpisy v oblasti pracovného práva.
44. Navrhovateľom navrhnutá cena za predmet zákazky nie je podľa kontrolovaného reálna s ohľadom na ceny pohybujúce sa na trhu stavebných prác za obdobné stavebné práce. Cena uvedená navrhovateľom je podľa kontrolovaného značne poddimenzovaná a vo vysvetlení dostatočne a podrobne neboli uvedené podrobnosti týkajúce sa mimoriadne nízkej ceny.
45. Kontrolovaný zastáva názor, že nie je jeho povinnosťou opakovane žiadať uchádzača o vysvetlenie týchto istých skutočností, ktoré boli predmetom dostatočne jasnej a zrozumiteľnej žiadosti o vysvetlenie. Obsah žiadosti o vysvetlenie bol podľa kontrolovaného prehľadný s podrobným opisom požiadaviek na predloženie dôkazov a vysvetlenie sporných skutočností. Ďalším vysvetlením by podľa kontrolovaného komisia umožnila navrhovateľovi predložiť nové dôkazy, prípadne meniť jeho ponuku tak, aby v konečnom dôsledku nebol uchádzač vylúčený. Z predloženého vysvetlenia a rozborov cien bolo podľa kontrolovaného zrejmé, že ani ďalším vysvetľovaním navrhovateľ neodstráni vadu jeho ponuky vo vzťahu k porušeniu právnych predpisov v oblasti pracovného práva. Navrhovateľovi by taktiež podľa kontrolovaného bolo umožnené predkladať nové potvrdenia o cenách materiálových položiek, čo by bolo v rozpore s princípom rovnakého zaobchádzania. Účelom účasti vo verejnom obstarávaní je podľa kontrolovaného predloženie dostatočne serióznej ponuky odrážajúcej skutočné náklady a primeraný zisk uchádzača za realizovanie predmetu zákazky.
46. Benevolentnosť komisie pri vyhodnocovaní ponuky jedného uchádzača nesmie byť podľa kontrolovaného na ťarchu ostatným uchádzačom. Proces verejného obstarávania je podľa kontrolovaného nutné chápať nielen ako procesný spôsob zabezpečenia potrieb verejného obstarávateľa, ale predovšetkým ako súbor procesných noriem, ktoré určujú práva a povinnosti všetkých zúčastnených strán. Akceptovaním mimoriadne nízkej ponuky, ktorá nebola náležite a preskúmateľne odôvodnená, by mohli byť podľa kontrolovaného ukrátení uchádzači umiestnení na druhom a ďalších miestach v poradí v ich zákonnom práve získať zákazku rovnakým prístupom ku všetkým subjektom. Pochybenia navrhovateľa pri príprave jeho ponuky alebo nedostatočnosť jej vysvetlenia nesmú byť podľa kontrolovaného na ujmu ostatným uchádzačom v zákazke, ktorí venovali príprave ponuky väčšiu pozornosť a dôslednosť.

47. Podľa kontrolovaného komisia jednoznačne deklarovala dôvody, pre ktoré predmetnú ponuku považuje za mimoriadne nízku. Komisia žiadosti o vysvetlenie mimoriadne nízkej ponuky venovala podľa kontrolovaného náležitú pozornosť a nepristupovala k tomuto inštitútu len formálne. Postup komisie pri žiadosti o vysvetlenie mimoriadne nízkej ponuky je podľa kontrolovaného preskúmateľný s ohľadom na správnosť a zákonnosť. Vysvetlenie mimoriadne nízkej ponuky je podľa názoru kontrolovaného dostatočným podkladom na posúdenie, či je realizácia obstarávaného predmetu zákazky reálne možná za danú cenu, za daných podmienok uvedených v ponuke pri dodržaní požadovanej kvality, technických parametrov, lehôt a iných požiadaviek viažucich sa na plnenie predmetu zákazky, nakoľko účelom inštitútu vysvetlenia mimoriadne nízkej ponuky je podľa kontrolovaného chrániť verejného obstarávateľa pred možnými dôsledkami uzavretia zmluvy s uchádzačom, ktorý predložil ponuku vykazujúcu znaky mimoriadne nízkej ponuky.
48. Na základe vyššie uvedeného kontrolovaný navrhuje, aby úrad námietku navrhovateľa zamietol podľa § 175 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní, ak v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného nezistí porušenie zákona o verejnom obstarávaní, na ktoré poukazuje navrhovateľ v podaných námietkach a ktoré by mohli ovplyvniť výsledok verejného obstarávania.

Zistenia úradu

Z predloženej dokumentácie o predmetnom verejnom obstarávaní úrad zistil nasledovné skutočnosti:

49. Kontrolovaný vyhlásil verejné obstarávanie na predmet zákazky „Rekonštrukcia sociálnych zariadení buniek“ vo Vestníku verejného obstarávania č. 89/2020 dňa 28. 04. 2020 pod značkou 16094 – WYP. V závislosti od typu kontrolovaného a predpokladanej hodnoty zákazky vo výške 401 003,06 Eur bez DPH ide o podlimitnú zákazku na stavebné práce. V lehote na predkladanie ponúk, t. j. do 25. 05. 2020 do 10:00 ponuku predložili piati uchádzači, vrátane navrhovateľa. Otváranie ponúk sa uskutočnilo dňa 25. 05. 2020 o 13:00 hod. Kontrolovaný doručil navrhovateľovi „Žiadosť o vysvetlenie mimoriadne nízkej ponuky“ elektronicky dňa 02. 06. 2020. Navrhovateľ listom „Odpoveď na žiadosť o vysvetlenie mimoriadne nízkej ponuky“ zo dňa 05. 06. 2020 odpovedal na žiadosť kontrolovaného. Kontrolovaný listom „Oznámenie o vylúčení“ zo dňa 11. 06. 2020, doručeným navrhovateľovi toho istého dňa oznámil navrhovateľovi vylúčenie jeho ponuky z predmetného verejného obstarávania. Dňa 22. 06. 2020 navrhovateľ doručil úradu námietky v listinnej podobe podľa § 170 ods. 3 písm. d) zákona o verejnom obstarávaní smerujúce proti vylúčeniu.
50. V časti IV. „Otváranie a vyhodnotenie ponúk“, v bode 23 „Vyhodnotenie ponúk“, v podbode 23.3 súťažných podkladov, je uvedené, cit.: *„Ak sa pri určitej zákazke javí ponuka ako mimoriadne nízka vo vzťahu k tovaru, stavebným prácam alebo službe, komisia písomne požiada uchádzača o vysvetlenie týkajúce sa tej časti ponuky, ktoré sú pre jej cenu podstatné.“*
51. V časti IV. „Otváranie a vyhodnotenie ponúk“, v bode 23 „Vyhodnotenie ponúk“, v podbode 23.4 súťažných podkladov, je uvedené, cit.: *„Uchádzač s mimoriadne nízkou ponukou môže byť v rámci inštitútu vysvetľovania mimoriadne nízkej ponuky požiadaný a v prípade požiadania o vysvetlenie mimoriadne nízkej ponuky bude povinný pre každú položku rozpočtu ponuky určenú komisiou na vyhodnotenie ponúk vydokladovať relevantnosť ceny položky.“*

Požiadavky na rozsah preukázania relevantnosti cien položiek rozpočtu pri požiadavke na vysvetľovanie mimoriadne nízkej ponuky:

23.4.1. v prípade vlastných činností predložením nezameniteľného kalkulačného vzorca pre rozbor ceny každej položky, v nasledovnom rozsahu:

- *kalkulačný vzorec (uchádzač môže použiť aj iný kalkulačný vzorec ekvivalentného rozsahu): Priamy materiál, Priame mzdy, Náklady na prevádzku stavebných strojov a zariadení, Ostatné priame náklady, Výrobná réžia, technologická výrobná réžia, všeobecná výrobná réžia, Správna réžia, Poddodávky, Zisk (strata),*

23.4.2. v prípade materiálu, práce, služby predložením originálu alebo notársky osvedčenej kópie právneho dokumentu (zmluva, zmluva o budúcej zmluve a pod.) s výrobcom alebo predajcom stavebných materiálov na tieto stavebné materiály, ak uchádzač nie je ich výrobcom, resp. subdodávateľom, ak ide o služby alebo práce. V uvedenom právnom dokumente musí výrobca, resp. predajca, resp. subdodávateľ:

- *garantovať ceny počas celého obdobia výstavby, podľa cenovej ponuky uchádzača, ktorá je v súlade s výkazom výmer,*

- *garantovať technickú špecifikáciu materiálov a činností podľa výkazu výmer.*

Neoddeliteľnou súčasťou alebo prílohou tohto právneho dokumentu musí byť zoznam položiek materiálu, služieb, prác a ich špecifikácia podľa výkazu výmer v súťažných podkladoch, potvrdený na každej strane zoznamu výrobcom, resp. predajcom, resp. subdodávateľom. V prípade materiálu, výrobkov, tovaru, ak bude právny dokument podpísaný predajcom, resp. subdodávateľom a nie výrobcom, musí tento dokument obsahovať tiež vyhlásenie predajcu, resp. subdodávateľa, že v prílohe uvedený materiál, tovar, výrobok má k dispozícii a umožní na požiadanie toto tvrdenie zadávateľovi osobne preveriť alebo preukáže budúcu dispozičnosť materiálu za maximálne ceny podľa cenovej ponuky uchádzača obdobným právnym dokumentom s rovnakým rozsahom s výrobcom tohto materiálu. Okrem výrobcu je akceptovateľný aj výhradný dovozca, ak ide o materiál, výrobok, tovar zo zahraničia a taký výhradný dovozca existuje.“

52. V časti VI. „Otváranie a vyhodnotenie ponúk“, v bode 23 „Vyhodnotenie ponúk“, v podbode 23.7 súťažných podkladov, je uvedené, cit.: „Verejný obstarávateľ vylúči z verejného obstarávania ponuku uchádzača, ak bude naplnená čo i len jedna zo skutočností podľa § 53 ods. 5 zákona o VO.“

53. V liste označenom ako „Žiadosť o vysvetlenie mimoriadne nízkej ponuky“ zo dňa 02. 06. 2020, je uvedené nasledovné, cit.: „(...) Komisia posudzovala a porovnávala podrobnosti základných charakteristických parametrov Vašej ponuky s kontrolným rozpočtom a cenovými ponukami ostatných uchádzačov. Po dôkladnej analýze Vašej ponuky komisia konštatuje mimoriadne nízku ponuku v porovnaní s kontrolným rozpočtom celkovo až o 27,47% nižšiu a voči priemeru cien ostatných uchádzačov o 17,18% a preto požaduje zdôvodnenie Vami uvedených rozpočtových súborov po položkách v podobe podrobnej ekonomickej analýzy.

(...)

Komisia hore uvedené považuje za podstatnú časť ponuky a preto požaduje predložiť zdôvodnenie a dôkazy v nasledovnej podobe:

a) Uchádzač musí predložiť ekonomický rozbor jednotkovej ceny po položkách podľa kalkulačného vzorca.

Ekonomický rozbor položiek tzv. „R“ položiek uchádzač predloží podľa vzoru kalkulačného vzorca (Príloha č. 2 tejto žiadosti o vysvetlenie) po jednotlivých položkách uvedených

v Prilohe č. 1 tejto žiadosti o vysvetlenie. Komisia akceptuje rozbor položiek v programe akým uchádzač disponuje, rozbor však musí obsahovať všetky prvky kalkulačného vzorca tak ako je to uvedené nižšie a rozpísané v priloženom vzore. Uvedené je požadované z dôvodu kontroly reálnosti alebo nereálnosti práce zabezpečiť. Obsah kalkulačného vzorca je rovnaký pre všetkých, pokiaľ uchádzač nemá vlastnú výrobu. V tom prípade je vzorec zložitejší. Rozbor položiek predložte v rozsahu uvedenom vo Vašej cenovej ponuke po jednotlivých položkách v rozsahu podľa priloženej tabuľky vo formáte pdf, kde sú určené položky, pri ktorých je rozdiel ceny položky vo Vami predloženej ponuke voči predpokladaným cenám väčší ako 25%.

(...)

Vami predložené zdôvodnenie mimoriadne nízkej ceny musí obsahovať všetky prvky kalkulačného vzorca ako je uvedené nižšie.

Hlavnou podstatou zdôvodňovania mimoriadne nízkej ceny je rozbor jednotkovej ceny podľa kalkulačného vzorca. Základným predpokladom kalkulácií je poznanie kalkulačného vzorca a jeho jednotlivých položiek, ktorých počet závisí od charakteru stavebnej výroby a organizácie firmy. Kalkulačný vzorec je stanovená štruktúra kalkulácií, ktorú tvoria kalkulačné položky s jednoznačne určeným obsahom, predstavuje určité systematické zatriedenie a transformáciu nákladov. Kalkulačný vzorec slúži k tomu, aby mohla komisia stanoviť vlastné náklady kalkulačných jednotiek (stavebného konštrukčného prvku objektu, stavby a pod.).

Typový kalkulačný vzorec bol vyhlásený Vyhláškou FMF č. 21/1190 Zb. zo dňa 3.1.1990 o kalkulácii. Náklady sú podľa tohto kalkulačného vzorca členené nasledovne:

Vlastné náklady výroby

1. Priamy materiál
 2. Priame mzdy
 3. Náklady na prevádzku stavebných strojov a zariadení
 4. Ostatné priame náklady
 5. Poddodávky
 6. Výrobná réžia
- Technologická VR
Všeobecná VR

Vlastné náklady výkonu

7. Správna réžia

Úplné vlastné náklady výkonu

8. Zisk (strata)

Uchádzači majú predložiť zdôvodnenie mimoriadne nízkej ponuky v uvedenej štruktúre kalkulačného vzorca.

Analýza uchádzačmi zdôvodnených rozborov jednotkovej ceny je nasledovná podľa jednotlivých častí:

1. Náklady na priamy materiál (H)

V nákladoch na priamy materiál (H – hmoty) je zahrnutá predajná cena materiálov, výrobkov, polotovarov, dielcov a náklady spojené s obstarávaním.

U nákladov na materiály teda rozlišujeme:

- ❖ náklady na stavebné materiály, ktoré bezprostredne plynú do stavebného diela a používajú sa priamo pri jednotlivých výkonoch, ako napr. tehly, okná, dvere, piesok a pod.
- ❖ náklady na pomocné stavebné materiály a pohonné hmoty, ktoré neplynú bezprostredne do stavebného diela.

Náklady na stavebné materiály sa skladajú z:

- ❖ nákupnej ceny,
- ❖ ceny za obstaranie (náklady dopravu na prekládku, manipuláciu s materiálom a pod.)

Pretože materiálové náklady obsahujú aj podiely za nakladanie a vykladanie sú pri zostavovaní materiálových nákladov zohľadnené aj mzdové náklady. Materiálové straty sa zohľadňujú ako percentuálna sadzba nákladov na stavebné materiály staveniska t.j. vrátane nákladov na dopravu. Náklady na lešenie, debnenie a paženie vrátane pomocných materiálov, okrem už uvedených materiálov, sú to také materiály, ktoré neplynú do stavebného diela, ale sú potrebné na jeho zhotovenie a pritom sa spotrebujú len sčasti pri opakovanom nasadení.

Náklady, ktoré pritom vznikajú sa kalkulujú rôznymi spôsobmi:

- ❖ Náklady na lešenie, debnenie a paženie sa spravidla priradujú priamo k jednotkovým nákladom (napr. náklady na debniace dosky pri stĺpoch alebo stropoch a pod.). Náklady na tento materiál sa do celkových nákladov započítajú pomernou čiastkou (tzv. opotrebenie) z celkovej ceny. Pomerná čiastka sa vypočíta na základe predpokladaného počtu obrátok, teda na základe predpokladu, koľkokrát sa materiál použije, až dôjde k jeho odpísaniu.
- ❖ Náklady na pomocné materiály, teda materiály, ktoré neplynú do stavebného diela, ako napr. klince, drôt, spojovací materiál a pod., nemožno priradiť k jednotkovým nákladom. Preto svojím podielom materiálu, a prípadne aj miezd, sú zahrnuté do režijných nákladov. Ak sú to materiály, ktoré sú svojou hodnotou alebo účelom nevýznamné, je možné zahrnúť ich do kalkulácie spoločne pod označením „ostatný materiál“. Náklady na ostatný materiál môžu byť stanovené prepočtom alebo odhadom, popr. Môžu byť vyjadrené percentuálnou sadzbou z nákladov na kalkulovaný materiál.
- ❖ Prevádzkové hmoty neplynú takisto do stavebného diela. Potrebné sú na prevádzku strojov a zariadení na stavbe, napr. nafta, benzín, elektrický prúd, mazivá. Náklady na prevádzkové hmoty sa zohľadňujú spravidla svojím materiálovým podielom v priamych spracovateľských nákladov u strojov.

Materiál sa oceňuje trhovou cenou, teda cenou, za ktorú je materiál zakúpený.

Ak spracováva kalkuláciu dodávateľ, ktorý je platiteľom dane z pridanej hodnoty (DPH), započíta sa trhovú cenu materiálov bez DPH. V opačnom prípade, teda pri spracovaní kalkulácie dodávateľom, ktorý nie je platcom DPH, započíta sa trhovú cenu materiálu vrátane zaplatenej DPH.

Do tejto položky nepatrí:

- spotreba materiálu a náhradných dielov na údržbu a prevádzku stavebných strojov a zariadení, dopravných prostriedkov, príp. iných strojov a zariadení,
- technologické zariadenie budúcej prevádzky budovaného objektu určené k montáži (ak nie je započítané do stavebnej časti rozpočtu stavby),
- manko zavinené a manko nezavinené, ale presahujúce stanovené normy.

2. Mzdové náklady (M – mzdy) predstavujú ocenenie ľudskej práce vyjadrené hodinovou mzdovou tarifou a príslušnými ďalšími zložkami (príplatky, doplatky, pohyblivé zložky miezd) alebo hodinovou mzdovou sadzbou.

Do tejto položky patria mzdy výrobných pracovníkov, ktorí bezprostredne vykonávajú stavebné práce.

Ide o:

- mzdy vypočítané podľa úkolovej sadzby (stanovené podľa mzdovej tarify), vrátane mzdovej preferencie a prirážok,
- mzdy vypočítané podľa odpracovaných hodín a mzdovej tarify pre časovú mzdu vrátane mzdovej preferencie a prirážok,
- prémie k úkolovej alebo časovej mzde (výkonnostné ohodnotenie), t.j. prémie za splnenie termínu, zlepšenie kvality, za splnenie hodinovej produktivity práce a pod.,
- príplatok za osobné ohodnotenie,
- príplatok za prácu v sťaženom alebo zdravíu škodlivom prostredí,
- príplatok za prácu vo výškach,
- príplatok pri fyzicky mimoriadne namáhavých prácach.

Ďalej sem patria tiež zložky miezd pracovníkov s dočasným pracovným pomerom alebo patriacich do inej kategórie pracovníkov, ktorí vykonávajú hore uvedené práce, ako:

- ♦ mzdová hodnota produktivity práce žiakov odborných škôl,
- ♦ mzdová hodnota práce cudzích pracovníkov, ktorí používajú výrobné prostriedky vlastnej organizácie,
- ♦ mzda za práce príslušníkov vojenských útvarov,
- ♦ mzda iných pracovníkov s dočasným pracovným pomerom napr. brigádnikov,
- ♦ naturálne pôžitky a ich peňažité náhrady výrobných pracovníkov.

3. Náklady na prevádzku stavebných strojov a zariadení (S)

Do tejto položky patria náklady spojené s prevádzkou vlastných aj prenajatých stavebných strojov a zariadení používaných na stavbe na vykonávanie stavebných prác. Patria tu náklady na premiestňovanie materiálu, zeminy ap., vykonávané stavebnými strojmi a náklady spojené s prevádzkou výťahových veží a podobných zariadení.

Túto položku tvoria:

- mzdy za obsluhu stavebných strojov a zariadení,
- mzdy za premiestňovanie stavebných strojov a zariadení (naloženie, doprava a vyloženie, premiestnenie, montáž, demontáž a vyskúšanie),
- ostatné náklady spojené s premiestnením stavebných strojov a zariadení,
- spotreba materiálu a energie na prevádzku a údržbu stavebných strojov a zariadení (elektrina, stlačený vzduch, pohonné hmoty, mazivá, náhradné diely a pomocný materiál),
- odpisy stavebných strojov a zariadení,
- náklady na opravy stavebných strojov a zariadení,
- mzdy na údržbu, t.j. bežné pravidelné ošetrovanie stavebných strojov a starostlivosť o nich, aby boli stále schopné stavebnej prevádzky alebo používania, ak ju vykonávajú osádky stavebných strojov alebo pracovníci pridelení pre ich obsluhu,
- opotrebovanie pneumatík stavebných strojov a zariadení,
- nájomné stavebných strojov a zariadení vyfakturované (vyúčtované) inými organizáciami alebo vnútropodnikovými orgánmi.

Do tejto položky sa nezahrňujú:

- náklady spojené s prevádzkou strojov, zariadení a dopravných prostriedkov, ktoré patria do položky 4. Ostatné priame náklady,
- náklady spojené s prevádzkou stavebných strojov a zariadení, ktoré patria do položky 5. Výrobná réžia, alebo do položky 6. Správna réžia, t.j. takých, ktoré súvisia s vytvorením všeobecných podmienok výroby a ktoré nie je možné stanoviť (zistiť) na kalkulačnej jednotke,
- náklady spojené s prevádzkou a údržbou drobného hmotného investičného majetku,
- náklady na dopravu polotovarov technologickej pomocnej stavebnej výroby.

Organizácia vymedzí v svojom vnútropodnikovom predpise, u ktorých strojov sa zisťujú (stanovujú) náklady na jednotlivé objekty priamo a v prípade ktorých prostredníctvom výkonov vykonávaných pre príslušný objekt. Náklady na prevádzku ostatných strojov, zahrňované do položky 3. Náklady na prevádzku stavebných strojov a zariadení, je možné na jednotlivé objekty rozvrhnúť úmerne k zvolenej základni.

4. Ostatné priame náklady (OPN)

Do tejto položky patria:

- náklady na prevoz zeminy (ak prevoz nie je vykonávaný stavebnými strojmi a nepatrí do položky 3. Náklady na prevádzku stavebných strojov a zariadení),
- náklady na premiestňovanie materiálu zo skladu na stavenisku alebo skládky k miestu zabudovania (ak nie je vykonané stavebnými strojmi a nepatrí do položky 3. Náklady na prevádzku stavebných strojov a zariadení),
- náklady na prevoz materiálu v používaní na ďalšie stavby pri opakovanom použití,
- náklady na prepravu pracovníkov na stavenisko a späť v prípadoch, keď sú rozpočtované samostatnou položkou v stavebnom rozpočte,
- rozdiel medzi cenou dodávky stavebných profesií a mzdovou hodnotou práce zahraničných pracovníkov. Ak ide o vysoké čiastky, uvádzajú sa v samostatnej podpoložke ostatných priamych nákladov,
- mzdy nerobotníckych kategórií pracovníkov, ktoré nepatria do položky 5. Výrobná réžia alebo 6. Správna réžia,
- iné ostatné priame náklady (napr. osobné ochranné pracovné prostriedky), ktoré nepatria do položiek 1 až 3.

5. Poddodávky

Do tejto položky patria poddodávky stavebných prác vymedzené smernicami k účtovnej osnove. Poddodávky sa zahrňajú do tejto položky v tom istom období, v ktorom boli zahrnuté do ceny za ich dodávku odberateľom.

V kalkuláciách za vnútropodnikové výkony je možné za poddodávky považovať tiež vnútropodnikové poddodávky (tzv. vlastné poddodávky) stavebných prác, vykonávané samostatnými špecializovanými vnútropodnikovými útvarmi.

6. Výrobná réžia (RV)

Režijné náklady sú tie náklady, ktoré sa nedajú priamo priradiť jednému nositeľovi nákladov, napr. kalkulačnej jednotke. Z dôvodu zapríčinenia nákladov rozlišujeme dve skupiny, a to náklady výrobné rézie a náklady správnej rézie. Náklady výrobné rézie sú tie náklady, ktoré vzniknú prevádzkovaním staveniska ako celku. Napr. spotreba elektrickej energie, vody na stavenisku sa sleduje za celé stavenisko. Stavbyvedúci môže mať na starosti viac ako jedno stavenisko. Tieto náklady spravidla nevieme priamo priradiť ku kalkulačnej jednotke (m³ muriva, m² omietky a pod.), ale len formou zvolenej prirážky. Odporúča sa stavebnej firme zostaviť tzv. kontrolný zoznam (katalóg) týchto nákladov.

Teda do položky výrobná réžia môžeme pridať všetky časovo rozlíšené prvotné a druhotné náklady, súvisiace s riadením, činnosťou a obsluhou výrobného procesu, ktoré nie je možné stanoviť (zistiť) priamo na predmet kalkulácie alebo kalkulačnú jednotku.

Výrobnú réžiu môžeme členiť na:

- ❖ *technologickú výrobnú réžiu,*
- ❖ *všeobecnú výrobnú réžiu.*

Technologická výrobná réžia

Do technologickej výrobnéj réžie patria:

- *Spotreba materiálu, paliva a energie, ide o spotrebu materiálu použitého na úpravu staveniska, pre protipožiarnu ochranu, pri upratovaní objektov pred odovzdaním, spotreba ochranných pomôcok.*
- *Spotreba energie a palivo pri osvetľovaní a vytápaní stavieb a objektov a pod.*
- *Dopravné pri presunoch a vrátení zvyšného materiálu, pri odvážaní odpadu a pod.*
- *Odpisy hmotného investičného majetku, slúžiaceho k výrobe, napr. strojov a zariadení, ktoré nepatria do položky 3. Náklady na prevádzku stavebných strojov a zariadení.*
- *Opravy a údržba investičného: patria tu mzdy za opravy a údržbu, spotreba náhradných dielov a pomocného materiálu a pod.*
- *Odpisy a náklady na opravy a údržbu zariadenia staveniska: patria tu odpisy dočasných objektov zariadenia staveniska a drobného investičného majetku nahrádzajúce dočasné objekty zariadenia staveniska, náklady na opravy a údržbu objektov týchto zariadení, nájomné objektov nahrádzajúcich dočasné objekty zariadenia staveniska a náklady na opravy a údržbu týchto objektov, náklady na úpravy objektov stavby používaných na účely zariadenia staveniska, úhrady za užívanie zariadenia staveniska iných organizácií – odpočítajú sa úhrady za užívanie vlastného zariadenia staveniska prijaté od iných organizácií atď.*
- *Nezavinené manká v rámci noriem.*
- *Straty zo zmätkov: patria tu predovšetkým náklady na odstránenie chybnéj práce v priebehu výstavby, náklady na odstránenie drobných chýb zistených pri odovzdávaní objektu a náklady na opravy vykonávané v záručnej dobe.*
- *Doplňkové mzdy robotníkov hradené z nákladov, patria tu doplnkové mzdy ako:*
 - *príplatok vedúcich čiat,*
 - *náhrady mzdy pri časových stratách (prestoje),*
 - *odmeny za pracovnú pohotovosť,*
 - *príplatok za prácu v noci,*
 - *doplatok za prácu v nižšej kvalifikačnej triede,*
 - *príplatok pracovníkom združených povolání,*
 - *zvlášťne aj jednorazové odmeny,*
 - *prémie a odmeny za úspory,*
 - *mzdy za dovolenku a náhrady za nevyčerpanú dovolenku,*
 - *náhrady mzdy za čas zameškaný výkonom verejných funkcií, občianskych povinností a pri vojenských cvičeniach,*
 - *zvýhodnené práce vo viac zmenných prevádzkach, príplatok pri zaškoľovaní,*
 - *náhrady mzdy pri nepriaznivých poveternostných vplyvoch,*
 - *cieľové odmeny, ak nepatria do priamych miezd,*
 - *odmeny odlúčených pracovníkov,*
 - *stabilizačné odmeny vybraných profesií pracovníkov a pod.*

Všeobecná výrobná réžia

Do všeobecnej výrobnjej réžia patria:

- *Spotreba materiálu, paliva a energie pri upratovaní a vykurovaní kancelárií, hygienického zariadenia, kancelárskych potrieb a pod.*
 - *Odpisy budov a drobného investičného majetku, ktoré slúžia na riadenie výrobného procesu.*
 - *Opravy a údržba investičného majetku, ktorý slúži na riadenie výrobného procesu.*
 - *Ostatné vecné náklady, napr. poštovné, poplatky za telefón, vecné a osobné náklady závodného stravovania pracovníkov stavby (v súlade s platnými predpismi), náklady na ubytovanie vlastných pracovníkov, ktorým je organizácia povinná poskytnúť ubytovania a pod.*
 - *Poistky, poplatky, cestovné.*
 - *Náklady na dopravu pracovníkov na stavenisko a späť nezahrnuté do ostatných priamych nákladov.*
 - *Mzdy za pomocné práce, patria tu mzdy za práce, ktoré sa nezahrňujú do priamych miezd, ani do technologickej výrobnjej réžie, napr. skladových pracovníkov, strážnikov a pod. a tiež základné a doplnkové mzdy a ostatné osobné náklady ostatných pracovníkov a pomocných pracovníkov (kuričov, upratovačiek, vrátnikov, strážnikov, požiarnikov a pod.) ak pracujú na danom výrobnom stavenisku.*
 - *Základné a doplnkové mzdy a ostatné osobné náklady technicko-hospodárskych pracovníkov.*
 - *Príspevok na sociálne zabezpečenie z priamych aj nepriamych miezd.*
- Komplexné dobropisy nákladov sa odpočítajú priamo od príslušných druhov výrobnjej réžie.*

7. Správna réžia

Náklady na správnu réžiu nevznikajú na stavenisku, ale v rôznych oblastiach správy. Pod pojmom „správna réžia“ sa chápu tie náklady, ktoré pre podnik nevznikajú na základe určitej stavebnej zákazky, ale jeho celkovým prevádzkovaním. Definujú sa druhmi nákladov, ktoré zachytávajú jednotlivé nákladové strediská správy.

Ide o náklady útvarov podnikového manažmentu, závodov, stavebných a iných správ, prípadne iných organizačných útvarov, ktoré podliehajú priamo týmto útvarom.

Súčasťou správnej réžie sú aj náklady spojené s odbytovou činnosťou. Tieto náklady preto nemôžeme priradiť jednému konkrétnemu stavenisku ani výkonu. K jednotlivým výkonom sa priradujú vo forme prirážkovej sadzby. Teda do položky správna réžia patria prvotné a druhotné náklady, ktoré súvisia s riadením a správou organizácie, závodov a správ.

Do správnej réžie patria:

- *Spotreba materiálu, energie a paliva pri upratovaní a vykurovaní kancelárií, kancelárskych potrieb a pod.*
- *Dopravné náklady vyvolané správnymi útvarmi.*
- *Odpisy investičného majetku.*
- *Náklady na opravy a údržbu investičného majetku.*
- *Náklady na reklamu.*
- *Nezavinené manká v rámci noriem.*
- *Ostatné vecné náklady, napr. poštovné, poplatky za telefón, vecné a osobné náklady závodného stravovania (v súlade s platnými predpismi) a pod.*
- *Poistné, rôzne poplatky, cestovné.*
- *Mzdy za pomocné práce.*
- *Patria tu základné a doplnkové mzdy a ostatné osobné náklady ostatných pracovníkov a pomocných pracovníkov (kuričov, upratovačiek, vrátnikov, strážnikov ap.).*

- Základné a doplnkové mzdy a ostatné náklady technicko-hospodárskych pracovníkov.
- Príspevok na sociálne zabezpečenie z miezd a ostatné osobné náklady zúčtované v položke správnej réžie.
- Náklady na prácu výpočtovej techniky.
- Náklady na výchovu učňov, zodpovedajúce platným predpisom vrátane nákladov cudzích organizácií.

Do správnej réžie nepatria:

- Náklady stredísk výrobných činností (napr. úsekov stavbyvedúcich, dielní).
- Náklady zásobovacej a skladovacej nevýrobnej činnosti (ubytovní, odborných učilišť, závodného stravovania, rozvoja vedy a techniky ap.).

Výrobná réžia (RV) a správna réžia (RS) sa spravidla kalkuluje pomocou prirážok na základe skutočných nákladov minulých období s prihliadnutím na zmeny predpokladané v období, pre ktoré sa náklady kalkulujú, prípadne na základe rozpočtu režijných nákladov. Ako základ pre sadzbu výrobnéj réžie je vhodné používať súčet priamych miezd a ostatných priamych nákladov (priame spracovateľské náklady). Tento základ zabezpečuje plynulé krytie potreby výrobnéj réžie bez ohľadu na to, či sú vykonávané práce viac alebo menej náročné na samotné priame mzdy alebo samotné ostatné priame náklady.;

8. Zisk

Optimálny zisk je dôležitou veličinou, ktorú potrebujeme stanoviť pre výpočet ceny stavebných prác.

Na základe trhových skúseností je možno rešpektovať pri kalkulácii zisku tieto kritériá:

- úroveň zisku je výsledkom ponuky a dopytu,
- primeraný zisk je taký minimálny zisk, ktorý dokáže firma spotrebovať pre zabezpečenie svojho výrobného programu, vlastnej existencie a dobrej prosperity,
- výška zisku sa odvíja z konkurenčnej schopnosti firmy na trhu.

V súlade so zákonom o cenách je treba rešpektovať pre reguláciu cien niektoré paragrafy, ktoré sa o zisku zmieňujú. Primeraným ziskom rozumieme zisk vychádzajúci z vývoja obvyklého podielu zisku tuzemského tovaru s prihliadnutím na ekonomicky oprávnené náklady, na kvalitu tovaru, obvyklé riziko výroby alebo obehu a vývoj dopytu na trhu.

Pri celkovom hodnotení primeranosti zakalkulovaného zisku je potrebné prihliadnuť na poskytovanie, resp. neposkytovanie finančných preddavkov od investora. Pokiaľ preddavky nie sú poskytované, je potrebné zvýšené náklady o úroku z úverov premietnuť do ceny jej zvýšením, naopak, predstihové poskytovanie preddavkov minimalizuje na strane dodávateľa dopad úverovej záťaže, čo by sa malo prejaviť aj znížením ceny.

Ekonomicky oprávnenými nákladmi sa rozumejú náklady na obstarávanie zodpovedajúceho množstva priameho materiálu, mzdové a ostatné osobné náklady, technologicky nevyhnutné ostatné priame a nepriame náklady a náklady obehu. Pri posudzovaní ekonomicky oprávnených nákladov sa vychádza z vývoja obvyklej úrovne týchto nákladov v porovnateľných ekonomických podmienkach s prihliadnutím na osobitosti daného tovaru.

V súčasnosti ani 20-percentná rentabilita k spracovateľským nákladom nevystihuje objektívne potrebný zisk stavebnej firmy. Správne stanovenie rentability je pomer zisku k celkovým nákladom stavebnej firmy.

Na základe uvedeného pre stavebnú firmu sa ukazujú dva varianty riešenia uvedeného problému:

1. Stanovenie premenlivých percent sadzieb zisku na jednotlivé stavebné práce alebo ich skupiny.
2. Úprava kalkulačného vzorca tak, aby sa do základne započítal aj podiel nákladov na materiál.

Oba tieto varianty neodstránia úplne náš problém, pretože pri montážnych položkách a pri niektorých položkách PSV sa pridávajú špecifikácie. Tieto je potrebné zahrnúť do celkových nákladov položky. Potom sa automaticky rentabilita znižuje.

V súčasnosti pri 20-percentnej sadzbe zisku v orientačných cenách je priemerná rentabilita 15 až 18 percent pri položkách, ktoré neobsahujú materiálové náklady a 3 – 5 percent pri položkách, ktoré obsahujú aj materiálové náklady. Ak priradíme špecifikácie k položkám, celková rentabilita nám poklesne.

b) Nakoľko materiálové položky nemajú samostatný kalkulačný vzorec na preukázanie reálnosti cien materiálových položiek uvedených vo Vašej ponuke predložte dokument (zmluva, dohoda a pod. – preukazujúce na základe akých skutočností/ ponúk ste vo Vašej ponuke uviedli ceny), s výrobcom alebo predajcom stavebných materiálov, ktoré má zároveň vedené v účtovníctve, na všetky stavebné materiály, ktorých nie ste výrobcom, použité v súvislosti v tabuľke uvedenými rozpočtovými súbormi, podľa Vašej cenovej ponuky, ktorá je v súlade s výkazom výmer od projektanta. Komisia si vyhradzuje právo preveriť predložené skutočnosti. K tomu predložte zoznam stavebných materiálov uvedených vo Vašej ponuke, ktorých ste výrobcom. Zároveň predložte čestné prehlásenie, že ste výrobcom stavebných materiálov uvedených v požadovanom zozname. (...)“ Úrad zároveň uvádza, že súčasťou žiadosti o vysvetlenie mimoriadne nízkej ponuky boli aj Príloha č. 1 – zoznam položiek, ktorých vysvetlenie kontrolovaný požadoval (konkrétne položky č. 1, 3, 6, 9, 10, 11, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 24, 25, 27, 28, 35, 40, 43, 50, 51, 52, 54, 55, 56, 57, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 73, 75, 78, 79, 82, 83, 87, 90, 91, 92, 93, 94, 96, 103, 105, 107, 109, 123, 127, 130, 132, 133, 136, 137, 138, 141, 143, 144, 145, 150, 152, 154, 155, 164, 169, 173, 175, 177, 179 a Príloha č. 2 - vzor kalkulačného vzorca.

54. Navrhovateľ na vyššie citovanú žiadosť odpovedal listom „Odpoveď na žiadosť o vysvetlenie mimoriadne nízkej ponuky“ zo dňa 05. 06. 2020 v ktorom uviedol nasledovné, cit.: „ (...) Spoločnosť XY garantuje, že cena, ktorú sme uviedli v ponuke predloženej v rámci horeuvedenej zákazky zahŕňa všetky technologické a stavebné postupy, ako aj náklady spojené s dodržiavaním sociálnych, pracovnoprávných a environmentálnych predpisov. Cena bola stanovená na základe výkazu výmer, ktorý bol súčasťou súťažných podkladov a bola spracovaná na základe našich dlhoročných skúseností s realizáciou stavieb rovnakého charakteru a rozsahu. Cena bola určená na základ kalkulačného vzorca, pri ktorom boli započítané všetky priame náklady (materiál, stroje, mzdy a pod.), ako aj výrobná a správna réžia a primeraný zisk. Pri naceňovaní jednotlivých položiek boli zachované bežné štandardy výkonov a budú dodržané nároky verejného obstarávateľa na kvalitu diela. Spoločnosť XY má dlhoročné zmluvné vzťahy s dodávateľmi materiálov a disponuje dostatočnými vlastnými kapacitami na realizáciu diela, ako aj potrebné technické zabezpečenie, čo mu umožňuje garantovať cenu jednotlivých položiek výkazu výmer pri súčasnom zachovaní kvality a hospodárnosti stavebných postupov v zmysle požiadaviek uvedených v súťažných podkladoch. Máme za to, že naše dlhoročné pôsobenie na trhu a skúsenosti s realizáciou stavieb rovnakého druhu, ktorých cena bola určená s použitím

rovnakého kalkulačného vzorca a ktorých kvalitu môžu potvrdiť jednotliví odberatelia, sú dostatočnou zárukou, že nami uvedená cena bude dodržaná.

V prílohe tohto listu predkladáme Vami požadované cenové kalkulácie. Čo sa týka položiek „presuny hmôt“ v PSV časti, ich cena je zahrnutá do jednotlivých položiek. Z tohto dôvodu sú uvedené položky v našej cenovej ponuke nulové.

V zmysle vyššie uvedeného a v nadväznosti na predložené cenové kalkulácie, spoločnosť XY trvá na cene uvedenej v rámci predloženej ponuky. Máme za to, že naša cenová ponuka bola dostatočne objasnená a predložili sme dostatočné dôkazy a argumenty.“ Úrad zároveň uvádza, že prílohami odpovede na žiadosť o vysvetlenie mimoriadne nízkej ponuky boli cenová ponuka od spoločnosti A, cenová ponuka od spoločnosti B, cenová ponuka od spoločnosti C a vyplnené kalkulačné vzorce pre položky č. 1, 3, 6, 9, 10, 11, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 24, 25, 27, 28, 35, 40, 43, 50, 51, 52, 54, 55, 57, 63, 75, 78, 82, 83, 87, 92, 93, 96, 105, 133, 136, 145, 150, 152, 154, 169, 173.

55. V liste „Oznámenie o vylúčení“ zo dňa 11. 06. 2020, doručenom navrhovateľovi toho istého dňa, kontrolovaný uviedol, cit.: „(...) V súlade s § 53 zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o VO“) Vám verejný obstarávateľ týmto oznamuje, že **vylučuje Vašu ponuku z procesu verejného obstarávania predmetnej zákazky podľa § 53 ods. 5 písm. d) a f) zákona o VO.**

Odôvodnenie:

Vychádzajúc z ustanovenia bodu 23.1 súťažných podkladov mala komisia za to, že verejný obstarávateľ určil tzv. super reverzný postup, t. j. na základe § 112 ods. 6 zákona o VO sa vyhodnotenie splnenia podmienok účasti a vyhodnotenie ponúk z hľadiska splnenia požiadaviek na predmet zákazky uskutoční po vyhodnotení ponúk na základe kritérií na vyhodnotenie ponúk. Vo väzbe na § 55 ods. 1 zákona o VO verejný obstarávateľ vyhodnotí splnenie podmienok účasti a ponuky z hľadiska splnenia požiadaviek na predmet zákazky iba u uchádzača, ktorý sa po vyhodnotení ponúk na základe kritéria na vyhodnotenie ponúk umiestnil na prvom mieste v poradí.

V prvom štádiu vyhodnocovania sa preto komisia zaoberala návrhmi na plnenie kritéria všetkých uchádzačov a vyhodnotením Vami predloženého oceneného výkazu výmer.

Komisia počas vyhodnocovania Vašej ponuky podľa § 53 ods. 2 zákona o VO skonštatovala, že Vami predložená ponuka vykazovala znaky mimoriadne nízkej ponuky v porovnaní s kontrolným rozpočtom (celkovo o 27,47% nižšia) a voči priemeru cien ostatných uchádzačov (o 17,18% nižšia).

Listom zo dňa 02. 06. 2020 (ďalej len „žiadosť o vysvetlenie“), ktorý Vám bol doručený prostredníctvom systému elektronického verejného obstarávania EVO ver. 18.0. (ďalej len „EVO“), Vás komisia požiadala o vysvetlenie - zdôvodnenie Vami uvedených rozpočtových súborov po položkách v podobe podrobnej ekonomickej analýzy v lehote do 5 (piatich) pracovných dní odo dňa doručenia žiadosti o vysvetlenie.

Komisia zdôvodnenie ponuky považovala za dôležité a týkalo sa najmä hospodárnosti stavebných postupov, technického riešenia, osobitosti stavebných prác a súladu so zákonmi, ktoré sa týkajú ochrany zamestnanosti a pracovných podmienok platných v mieste uskutočnenia stavebných prác. Komisia hore uvedené považovala za podstatnú časť ponuky a preto požadovala predložiť zdôvodnenie a dôkazy v nasledovnej podobe:

a) Uchádzač musel predložiť ekonomický rozbor jednotkovej ceny po položkách podľa kalkulačného vzorca.

Ekonomický rozbor položiek mal uchádzač predložiť podľa vzoru kalkulačného vzorca (Príloha č. 2 tejto žiadosti o vysvetlenie) po jednotlivých položkách (uvedených v Prílohe č. 1 tejto žiadosti o vysvetlenie). Uvedené bolo požadované z dôvodu kontroly reálnosti alebo nerealnosti práce zabezpečiť.

b) Nakoľko materiálové položky nemajú samostatný kalkulačný vzorec na preukázanie reálnosti cien materiálových položiek uvedených vo Vašej ponuke požadovala komisia predložiť dokument (zmluva, dohoda a pod. – preukazujúce na základe akých skutočností/ ponúk ste vo Vašej ponuke uviedli ceny), s výrobcom alebo predajcom stavebných materiálov, ktoré má zároveň vedené v účtovníctve, na všetky stavebné materiály, ktorých nie ste výrobcom, použité v súvislosti v tabuľke uvedenými rozpočtovými súbormi podľa Vašej cenovej ponuky, ktorá je v súlade s výkazom výmer v zadaní. K tomu požadovala predložiť zoznam stavebných materiálov uvedených vo Vašej ponuke, ktorých ste výrobcom a zároveň predloženie čestné prehlásenia, že ste výrobcom stavebných materiálov uvedených v požadovanom zozname.

(...) Komisia požadovala predložiť ekonomický rozbor jednotkovej ceny podľa kalkulačného vzoru (uvedeného v Prílohe č. 2 žiadosti o vysvetlenie) pre jednotlivé položky (uvedené v Prílohe č. 1 žiadosti o vysvetlenie).

Komisia po doručení Vašej odpovede na žiadosť o vysvetlenie konštatovala, že vo Vašej odpovedi neboli predložené dokumenty podľa písm. b) žiadosti o vysvetlenie mimoriadne nízkej ponuky (zmluvy, dohody a pod. – preukazujúce na základe akých skutočností/ ponúk ste vo Vašej ponuke uviedli ceny) na všetky materiály, ktorých nie ste výrobcom ani čestné vyhlásenie na materiály, ktorých ste výrobcom pre celý požadovaný rozsah položiek uvedených v Prílohe č. 1 žiadosti o vysvetlenie (chýba napr. materiál použitý v položkách č. 1, 3, 6, 9, 10, 11, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 24, 25, 27, 28, 35, 40, 63, 82, 87, 92, 93, 96, 136, 145, 169).

Materiálové položky týkajúce sa položiek č. 64, 65, 66, 73, 90, 91, 103, 107, 109, 123, 137 a 143 sú ocenené v súlade s predloženou cenovou ponukou od spoločnosti B, avšak k položkám nie je kalkulovaný primeraný zisk a správna réžia. Podľa údajov na predloženom dôkaze nebola na cenovej ponuke komisii jednoznačným spôsobom preukázaná platnosť tejto cenovej ponuky, čo znamená, že uchádzač nepreukázal, že bude v čase plnenia predmetu zákazky schopný predmetný materiál nakúpiť v cene predloženej v cenovej ponuke.

Materiálové položky týkajúce sa položiek č. 175 a 177 sú ocenené v súlade s predloženou cenovou ponukou od spoločnosti A, avšak k položkám nie je kalkulovaný primeraný zisk a správna réžia. Podľa údajov na predloženom dôkaze je cenová ponuka obmedzená čo sa týka jej platnosti, a to do 03. 07. 2020, čo znamená, že uchádzač komisii nepreukázal jednoznačným spôsobom, že bude v čase plnenia predmetu zákazky schopný predmetný materiál nakúpiť v cene predloženej v cenovej ponuke.

Položka č. 56 týkajúca sa poplatku za skladovanie – betón, tehly, dlaždice, ostatné je ocenená v súlade s predloženou cenovou ponukou od spoločnosti C. Podľa údajov na predloženom dôkaze nebola na cenovej ponuke komisii jednoznačným spôsobom preukázaná platnosť tejto

cenovej ponuky, čo znamená, že uchádzač nepreukázal, že bude v čase plnenia predmetu zákazky schopný predmetnú položku poskytnúť v cene predloženej v cenovej ponuke.

Z odpovede uchádzača cit. „V prilohe tohto listu predkladáme Vami požadované cenové kalkulácie. Čo sa týka položiek „presun hmôt“ v PSV časti, ich cena je zahrnutá do jednotlivých položiek. Z tohto dôvodu sú uvedené položky v našej cenovej ponuke nulové“ nebola komisii jednoznačne preukázaná skutočnosť, akým spôsobom bola cena týchto položiek „zahrnutá“ do jednotlivých položiek oceneného výkazu výmer, ktorú uchádzač deklaroval v predloženej odpovedi.

Komisia zároveň konštatovala, že vo Vami predloženej odpovedi nebolo predložené vysvetlenie mimoriadne nízkej ponuky týkajúcej sa položky č. 179 - Podiel pridružených výkonov + podružný materiál. Z rozboru jednotkovej ceny po položkách podľa Vami predloženého kalkulačného vzorca ďalej vyplýva **jednoznačné porušenie zákona o minimálnej mzde**. Z nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 324/2019 Z. z., ktorým sa ustanovuje suma minimálnej mzdy na rok 2020 s účinnosťou od 1. januára 2020, bola ustanovená suma minimálnej mzdy na rok 2020 na 3,333 eura za každú hodinu odpracovanú zamestnancom, pričom vo Vašej ponuke uvádzate nasledovné jednotkové ceny za hodinu vykonanej práce:

P. č.	Rozbor ceny položky	Názov položky	Kód položky z rozboru ceny položky	Názov položky z rozboru ceny položky	MJ	Množstvo	Jednotková cena	Celkom
3	611401311	Omietka jednotlivých malých plôch na stropoch s plochou jednotlivo nad 0,25 do 1 m ²	714190-T-1	Robotník	h	0,05600	3,12	0,17
6	611421431	Oprava vnútorných vápenných omietok stropov železobetónových rovných tvárnicový chab klenieb, opravovaná plocha nad 30 do 50 % štukových	714190-T-1	Robotník	h	0,06100	3,12	0,19
9	611425531	Omietka rýh v stropoch maltou vápennou šírky do 150 mm omietkou štukovou	714190-T-1	Robotník	h	0,20600	3,12	0,64
13	612421231	Oprava vnútorných vápenných omietok stien, opravovaná plocha nad 5 do 10 %, štuková	714190-T-1	Robotník	h	0,01500	3,12	0,05
14	612421431	Oprava vnútorných vápenných omietok stien, v množstve opravenej plochy nad 30 do 50 % štukových	714190-T-1	Robotník	h	0,09100	3,11	0,28
16	612422491	Príplatok za každých ďalších 10 mm hrúbky opravy vnútorných vápenných omietok stien opravenej plochy nad 30 do 50 %	714190-T-1	Robotník	h	0,00900	3,12	0,03
17	612423531	Omietka rýh v stenách maltou vápennou šírky rýhy do 150 mm omietkou štukovou	714190-T-1	Robotník	h	0,20600	3,12	0,64
19	612460232	Vnútorná omietka stien cementová	714190-T-1	Robotník	h	0,07500	3,12	0,23

		hrubá, hr. 15 mm						
24	632452221	Cementový poter, pevnosti v tlaku 20 MPa, hr. 60 mm	714190-T-1	Robotník	h	0,00570	3,12	0,02
25	642944121	Osadenie oceľ. dverných zárubní lisov. alebo z uhol. s vybet. prahu, dodatočne, s plochou do 2,5 m ²	714190-T-1	Robotník	h	0,08900	3,12	0,28
28	952901111	Výčistenie budov pri výške podlaží do 4m	714190-T-1	Robotník	Nh	0,03900	3,12	0,12
43	976072222	Vybúranie vetracej mriežky s rámom, - 0,01400t	714190-T-1	Robotník	Nh	0,17500	3,12	0,55
50	979011111	Zvislá doprava sutiny a vybúraných hmôt za prvé podlažie nad alebo pod základným podlažím	714190-T-1	Robotník	Nh	0,74300	3,12	2,32
51	979011121	Zvislá doprava sutiny a vybúraných hmôt za každé ďalšie podlažie	714190-T-1	Robotník	Nh	0,29700	3,12	0,93
52	979081111	Odvoz sutiny a vybúraných hmôt na skládku do 1 km	714190-T-1	Robotník	Nh	0,83000	3,12	2,59
54	979082111	Vnútrostavenisková doprava sutiny a vybúraných hmôt do 10 m	714190-T-1	Robotník	Nh	0,29700	3,12	0,93
55	979082121	Vnútrostavenisková doprava sutiny a vybúraných hmôt za každých ďalších 5 m	714190-T-1	Robotník	Nh	0,09900	3,12	0,31
57	999281111	Presun hmôt pre opravy a údržbu objektov vrátane vonkajších plášťov výšky do 25 m	714190-T-1	Robotník	Nh	0,02000	3,12	0,06
87	722220121	Montáž armatúry závitovej s jedným závitom, nástenka pre batériu G 1/2	714190-T-1	Robotník	Nh	0,10100	3,12	0,32
150	776990105	Vysávanie podkladu pred kladením povlakových podláh	714190-T-1	Robotník	h	0,05750	3,12	0,18
154	776992200	Príprava podkladu prebrúsením strojne brúskou na betón	714190-T-1	Robotník	h	0,14020	3,12	0,44
169	784410100	Penetrovanie jednonásobné jemnozrnných podkladov výšky do 3,80 m	714190-T-1	Robotník	h		3,12	0,15

V zmysle hore uvedených zistení komisia skonštatovala, že uchádzač nebude schopný za ponúknutých podmienok realizovať predmet plnenia z dôvodu, že predmet zákazky nie je možné realizovať za ponúkaných okolností. Komisia zriadená verejným obstarávateľom má za to, že uchádzač vo svojom vysvetlení cenovej ponuky dostatočne a podrobne nevysvetlil mimoriadne nízke ceny. Uchádzačom navrhnutá cena za predmet zákazky nie je reálna s ohľadom na ceny pohybujúce sa na trhu stavebných prác za obdobné stavebné práce. Na základe vyššie uvedených skutočností sa komisia uzniesla, že cena uvedená uchádzačom XY je nereálna a značne poddimenzovaná, vo vysvetlení uchádzač dostatočne a podrobne neuviedol podrobnosti týkajúce sa mimoriadne nízkej ceny.

Komisia navrhla verejnému obstarávateľovi pristúpiť na základe vyššie uvedených skutočností k vylúčeniu ponuky uchádzača z verejného obstarávania, v zmysle príslušných ustanovení zákona o verejnom obstarávaní, a to § 53 ods. 5 písm. d) a f) zákona o VO, t. j. uchádzačom predložené vysvetlenie ponuky nie je svojim obsahom v súlade s požiadavkou podľa odseku 1 zákona o VO a uchádzačom predložené vysvetlenie mimoriadne nízkej ponuky a dôkazy dostatočne neodôvodňujú nízku úroveň cien alebo nákladov najmä s ohľadom na skutočnosti podľa odseku 2 zákona o VO. Na základe uvedených skutkových okolností, ako aj na základe odporúčenia komisie, má verejný obstarávateľ povinnosť vylúčiť Vašu ponuku z procesu verejného obstarávania predmetnej zákazky s poukazom na ustanovenie § 53 ods. 5 písm. d) a f) zákona o VO.(...)“

56. V zápisnici z vyhodnotenia ponúk zo dňa 17. 06. 2020 je okrem iného uvedené, cit: (...) „Komisia konštatovala že uchádzač XY nebude schopný za ponúknutých podmienok realizovať predmet plnenia z dôvodu, že predmet zákazky nie je možné realizovať za ponúkaných okolností. Komisia ďalej konštatovala, že uchádzač vo svojom vysvetlení cenovej ponuky dostatočne podrobne nevysvetlil mimoriadne nízke ceny, uchádzačom navrhnutá cena za predmet zákazky nie je reálna s ohľadom na ceny pohybujúce sa na trhu stavebných prác za obdobné stavebné práce, cena uvedená uchádzačom je značne poddimenzovaná a vo vysvetlení dostatočne a podrobne neuviedol podrobnosti týkajúce sa mimoriadne nízkej ceny. (...)“

Právny rámec

57. Podľa § 10 ods. 1 zákona o verejnom obstarávaní verejný obstarávateľ a obstarávateľ sú povinní pri zadávaní zákaziek, koncesií a pri súťaži návrhov postupovať podľa tohto zákona.
58. Podľa § 10 ods. 2 zákona o verejnom obstarávaní verejný obstarávateľ a obstarávateľ musia dodržať princíp rovnakého zaobchádzania, princíp nediskriminácie hospodárskych subjektov, princíp transparentnosti, princíp proporcionality a princíp hospodárnosti a efektívnosti.
59. Podľa § 44 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní sa ponuky sa vyhodnocujú na základe
- a) najlepšieho pomeru ceny a kvality,
 - b) nákladov použitím prístupu nákladovej efektívnosti najmä nákladov počas životného cyklu alebo
 - c) najnižšej ceny.
60. Podľa § 53 ods. 1 zákona o verejnom obstarávaní vyhodnocovanie ponúk komisiou je neverejné. Komisia vyhodnotí ponuky z hľadiska splnenia požiadaviek verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa na predmet zákazky alebo koncesie a v prípade pochybností overí správnosť informácií a dôkazov, ktoré poskytnú uchádzači; ak ide o zákazku v oblasti obrany a bezpečnosti, komisia vyhodnotí ponuky aj z hľadiska požiadaviek na bezpečnosť a ochranu utajovaných skutočností a bezpečnosť dodávok. Ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ vyžadoval od uchádzačov zábezpeku, komisia posúdi zloženie zábezpeky. Ak komisia identifikuje nezrovnalosti alebo nejasnosti v informáciách alebo dôkazoch, ktoré uchádzač poskytol, písomne požiada o vysvetlenie ponuky a ak je to potrebné aj o predloženie dôkazov. Vysvetlením ponuky nemôže dôjsť k jej zmene. Za zmenu ponuky sa nepovažuje odstránenie zrejmych chýb v písaní a počítaní.

61. Podľa § 53 ods. 2 zákona o verejnom obstarávaní ak sa pri určitej zákazke javí ponuka ako mimoriadne nízka vo vzťahu k tovaru, stavebným prácam alebo službe, komisia písomne požiada uchádzača o vysvetlenie týkajúce sa tej časti ponuky, ktoré sú pre jej cenu podstatné. Vysvetlenie sa môže týkať najmä:
- a) hospodárnosti stavebných postupov, hospodárnosti výrobných postupov alebo hospodárnosti poskytovaných služieb,
 - b) technického riešenia alebo osobitne výhodných podmienok, ktoré má uchádzač k dispozícii na dodanie tovaru, na uskutočnenie stavebných prác, na poskytnutie služby,
 - c) osobitosti tovaru, osobitosti stavebných prác alebo osobitosti služby navrhovanej uchádzačom,
 - d) dodržiavania povinností v oblasti ochrany životného prostredia, sociálneho práva alebo pracovného práva podľa osobitných predpisov,
 - e) dodržiavania povinností voči subdodávateľom,
 - f) možnosti uchádzača získať štátnu pomoc.
62. Podľa § 53 ods. 5 písm. d) zákona o verejnom obstarávaní verejný obstarávateľ a obstarávateľ vylúčia ponuku, ak uchádzačom predložené vysvetlenie ponuky nie je svojim obsahom v súlade s požiadavkou podľa odseku 1.
63. Podľa § 53 ods. 5 písm. f) zákona o verejnom obstarávaní verejný obstarávateľ a obstarávateľ vylúčia ponuku, ak uchádzačom predložené vysvetlenie mimoriadne nízkej ponuky a dôkazy dostatočne neodôvodňujú nízku úroveň cien alebo nákladov najmä s ohľadom na skutočnosti podľa odseku 2.

Právne posúdenie úradom

Úrad preskúmal postup kontrolovaného v predmetnom verejnom obstarávaní v rozsahu namietaných skutočností a po zhodnotení všetkých podkladov, najmä dokumentácie predloženej kontrolovaným, vyjadrenia kontrolovaného, ako aj navrhovateľom namietaných skutočností konštatuje nasledovné:

64. Predmetom námietok navrhovateľa ako vyplýva z obsahu námietok, je vylúčenie ponuky navrhovateľa z dôvodu že, uchádzačom predložené vysvetlenie ponuky nie je svojim obsahom v súlade s požiadavkou podľa § 53 ods. 1 zákona o verejnom obstarávaní a uchádzačom predložené vysvetlenie mimoriadne nízkej ponuky a dôkazy dostatočne neodôvodňujú nízku úroveň cien alebo nákladov najmä s ohľadom na skutočnosti podľa § 53 ods. 2 zákona o verejnom obstarávaní.
65. Z dokumentácie kontrolovaného vyplýva, že kontrolovaný požiadal navrhovateľa o vysvetlenie ponuky listom zo dňa 02. 06. 2020, na čo navrhovateľ odpovedal listom zo dňa 05. 06. 2020, ktorého podstatný obsah je citovaný v bode 54 tohto rozhodnutia. Následne kontrolovaný ponuku navrhovateľa vylúčil. Z obsahu oznámenia o vylúčení vyplýva, že k vylúčeniu jeho ponuky došlo z dôvodu podľa § 53 ods. 5 písm. d) zákona o verejnom obstarávaní – uchádzačom predložené vysvetlenie ponuky nie je svojim obsahom v súlade s požiadavkou podľa odseku 1 a z dôvodu podľa § 53 ods. 5 písm. f) zákona o verejnom obstarávaní - uchádzačom predložené vysvetlenie mimoriadne nízkej ponuky a dôkazy dostatočne neodôvodňujú nízku úroveň cien alebo nákladov najmä s ohľadom na skutočnosti podľa odseku 2 .

66. Vylúčeniu navrhovateľa predchádzala žiadosť o vysvetlenie mimoriadne nízkej ponuky, vid' bod 53 tohto rozhodnutia, v ktorej kontrolovaný okrem iného uviedol dôvod, pre ktorý požadoval odôvodnenie mimoriadne nízkej ponuky. V danom prípade teda nie je možné konštatovať, že žiadosť o vysvetlenie mimoriadne nízkej ponuky je neodôvodnená, resp. by v nej absentoval dôvod, ktorý by viedol kontrolovaného k potrebe vysvetliť podrobnosti týkajúce sa tej časti ponuky, ktoré sú pre jej cenu podstatné. V ďalšej časti tohto rozhodnutia úrad posúdil úkony kontrolovaného, ktoré viedli k vylúčeniu ponuky navrhovateľa. Úrad pre úplnosť uvádza, že účelom tohto konania je posúdenie, či úkony kontrolovaného, ktoré predchádzali vylúčeniu navrhovateľa boli uskutočnené v súlade so zákonom o verejnom obstarávaní.
67. V zmysle rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S 366/10-352 zo dňa 28. 09. 2011 zaoberajúcim sa mimoriadne nízkou cenou možno všeobecne mimoriadne nízku cenu definovať ako takú cenu, ktorá z najrozličnejších dôvodov vyvoláva dôvodné pochybnosti verejného obstarávateľa, či je uchádzač schopný takúto cenu pri realizácii zákazky dodržať, pričom pri určovaní, či je alebo nie je cena mimoriadne nízka, je potrebné vychádzať z väzby na predmet zákazky v spojení s predpokladanou hodnotou zákazky a ponúk ostatných uchádzačov. Na základe analógie možno závery z vyššie uvedeného rozsudku aplikovať aj na ponuky s mimoriadne nízkou hodnotou niektorého z kritérií na vyhodnotenie ponúk stanovených verejných obstarávateľom, teda napríklad aj na nízke ceny jednotlivých kritérií na vyhodnotenie ponúk.
68. V súvislosti s procesom vyhodnocovania ponúk vo verejnom obstarávaní úrad uvádza, že v tomto procese, tak ako počas celého verejného obstarávania, je verejný obstarávateľ povinný konať v súlade s princípmi verejného obstarávania, z ktorých v tomto konkrétnom prípade do popredia vystupuje najmä princíp transparentnosti. Úrad opätovne zdôrazňuje, že v zmysle § 24 ods. 1 zákona o verejnom obstarávaní je verejný obstarávateľ povinný zdokumentovať celý priebeh verejného obstarávania s dôrazom na preskúmateľnosť rozhodnutí prijatých vo všetkých fázach verejného obstarávania, bez ohľadu na použité prostriedky komunikácie.
69. Z ustálenej rozhodovacej praxe úradu vyplýva, že všeobecne možno mimoriadne nízku ponuku definovať ako takú ponuku, ktorá z najrôznejších dôvodov vyvoláva dôvodné pochybnosti verejného obstarávateľa o schopnosti uchádzača zrealizovať pri takejto cene zákazku riadne a včas a ktorá je v kontexte s ponukami ostatných uchádzačov alebo predpokladanej hodnoty zákazky značne nižšia.
70. Úrad má za to, že je v záujme kontrolovaného, aby zisťoval reálnosť ponuky uchádzača a predchádzal tak situáciám, kedy by uchádzač vo svojej ponuke zámerne v niektorom z kritérií na vyhodnotenie ponúk uviedol mimoriadne nízku hodnotu z dôvodu, aby sa stal úspešným uchádzačom vo verejnom obstarávaní, pričom následne počas plnenia zmluvy by v danom termíne nebol schopný poskytnúť požadovaný predmet zákazky. Predmetné ustanovenie zároveň chráni aj ostatných uchádzačov, ktorí predložili ponuku na základe svojich reálnych možností. Nemožnosť vylúčiť mimoriadne nízku ponuku by totiž mohla mať za následok, že uchádzači, ktorí predložia reálne hodnoty na plnenie kritérií stanovených verejným obstarávateľom, by boli znevýhodnení oproti tým, ktorí predložia mimoriadne nízke (nereálne) ponuky na účel získania danej zákazky.
71. Úrad uvádza, že v prípade, ak sa vo verejnom obstarávaní vyskytne ponuka vykazujúca znaky mimoriadne nízkej ponuky, resp. ak komisia na vyhodnotenie ponúk ponuku uchádzača

vyhodnotí ako mimoriadne nízku, je s prihliadnutím na princíp transparentnosti a na ustanovenie § 24 ods. 1 zákona o verejnom obstarávaní, potrebné, aby bolo takéto rozhodnutie komisie preskúmateľné a riadne odôvodnené. **Existencia preskúmateľného a riadne zdôvodneného rozhodnutia je však podľa úradu potrebná aj v prípade, ak komisia neakceptuje vysvetlenie mimoriadne nízkej ponuky uchádzača.**

72. Úrad uvádza, že zo znenia § 53 ods. 2 zákona o verejnom obstarávaní vyplýva, že komisia na vyhodnocovanie ponúk uchádzačov vo verejnom obstarávaní písomne požiada uchádzača o vysvetlenie týkajúce sa tej časti ponuky, ktoré sú pre jej cenu podstatné, ak sa ponuka javí ako mimoriadne nízka vo vzťahu k tovaru, stavebným prácam alebo službe. Vo všeobecnosti, ale možno za takú ponuku považovať aj ponuku, v ktorej napr. cena z rôznych dôvodov vyvoláva dôvodné pochybnosti verejného obstarávateľa, či je uchádzač schopný pri realizácii verejnej zákazky takúto cenu dodržať, resp. ponuku, ktorá z najrozličnejších dôvodov, vyvoláva dôvodné pochybnosti o schopnosti uchádzača zrealizovať pri ponukovej cene zákazku riadne a včas, a ktorá je v kontexte s ponukami ostatných uchádzačov alebo predpokladanej hodnoty zákazky značne nižšia. Tieto dôvodné pochybnosti musia prameniť z konkrétnych okolností, ktoré musí komisia kontrolovaného identifikovať a čo najpresnejšie pomenovať. Podľa zákona o verejnom obstarávaní má požiadavka na vysvetlenie mimoriadne nízkej ponuky smerovať k podrobnostiam základných charakteristických parametrov ponuky, pričom zákon o verejnom obstarávaní demonštratívne uvádza objektívne dôvody, ktorými možno mimoriadne nízku ponuku odôvodniť, pričom požiadavka verejného obstarávateľa môže smerovať aj k iným skutočnostiam, ako sú vymenované v zákone o verejnom obstarávaní.
73. Úrad má za to, že dostatočné a reálne vyhodnotenie mimoriadne nízkej ponuky spočíva v reálnom overení nacenenia ponuky v súlade so všetkými právnymi predpismi upravujúcimi poskytovanie predmetu zákazky, overenia pravdivosti tvrdení a argumentov preukazujúcich reálnu schopnosť poskytovať dané služby v požadovanej kvalite za ponúknutú cenu.
74. Úrad dáva do pozornosti, že pri povinnosti skúmať mimoriadne nízku ponuku, ktorá prináleží kontrolovanému je rovnako nevyhnutné, aby bola žiadosť vo vzťahu k mimoriadne nízkej ponuke koncipovaná tak, aby bola schopná zabezpečiť právnu istotu, resp. odstránenie nedostatku jasnosti ponuky uchádzača, ktorý kontrolovaný identifikoval. Zmyslom takto koncipovanej žiadosti je zabrániť zvýhodneniu alebo nezvýhodneniu uchádzača, ktorému bola žiadosť adresovaná.
75. K vylúčeniu navrhovateľa z dôvodu **nepredloženia dokumentov podľa písm. b) žiadosti pre celý požadovaný rozsah položiek v prílohe č. 1 žiadosti** úrad uvádza, že požiadavky kontrolovaného v procese verejného obstarávania musia byť jednoznačne vyjadrené a formulované, inak prichádza k nejednoznačnostiam a k možnosti rôznych výkladov, čo nemožno dávať na ťarchu navrhovateľovi. Zo znenia žiadosti o vysvetlenie mimoriadne nízkej ponuky nevyplýva explicitne, že navrhovateľ je povinný predložiť pre každú položku v prílohe č. 1 žiadosti kalkulačný vzorec aj dokumenty podľa písm. b) žiadosti. Kontrolovaný v žiadosti o vysvetlenie mimoriadne nízkej ponuky uvádza, cit.: „(...) **Nakoľko materiálové položky nemajú samostatný kalkulačný vzorec na preukázanie reálnosti cien materiálových položiek uvedených vo Vašej ponuke predložte dokument** (zmluva, dohoda a pod. – preukazujúce na základe akých skutočností/ ponúk ste vo Vašej ponuke uviedli ceny), s výrobcom alebo predajcom stavebných materiálov, ktoré má zároveň vedené v účtovníctve, na všetky stavebné materiály, ktorých nie ste výrobcom, použité v súvislosti v tabuľke uvedenými rozpočtovými súbormi, podľa Vašej cenovej ponuky, ktorá je v súlade s výkazom

výmer od projektanta. Komisia si vyhradzuje právo preveriť predložené skutočnosti. (...)“ (bod 53 tohto rozhodnutia). Vyššie uvedené podľa úradu možno pochopiť aj tak, že navrhovateľ mal predložiť dokumenty podľa písm. b) žiadosti len pri materiálových položkách.

76. Úrad poukazuje na ustanovenie § 53 ods. 1 zákona o verejnom obstarávaní podľa ktorého, ak komisia identifikuje nezrovnalosti alebo nejasnosti v informáciách alebo dôkazoch, ktoré uchádzač poskytol, písomne požiada o vysvetlenie ponuky a ak je to potrebné aj o predloženie dôkazov. Vysvetlením ponuky nemôže dôjsť k jej zmene. Za zmenu ponuky sa nepovažuje odstránenie zrejmych chýb v písaní a počítaní. V zmysle uvedeného zákonného ustanovenia je kontrolovaný oprávnený v prípade nejasností žiadať navrhovateľa o vysvetlenie jeho ponuky.
77. Úrad uvádza, že požiadavky kontrolovaného v procese verejného obstarávania musia byť jednoznačne vyjadrené a formulované, inak prichádza k nejednoznačnostiam a k možnosti rôznych výkladov, čo nemožno dávať na ťarchu navrhovateľovi. V prípade, že kontrolovaný zistil isté nejasnosti, mal navrhovateľovi adresovať ďalšiu žiadosť o vysvetlenie mimoriadne nízkej ponuky.
78. **K vylúčeniu navrhovateľa z dôvodu nekalkulovania primeraného zisku a správnej réžie pri materiálových položkách** úrad uvádza, že nie je možné uviesť rovnaký rozsah informácií ku každej položke, nakoľko niektoré informácie pri tej ktorej položke nie je možné určiť. Napr. pri položke č. 175 „Interiérové svietidlo LED 14W, komplet, vrátane svetelného zdroja“, kontrolovaný žiada doplniť informácie ako „10 Zisk“ a „9 Réžia správna“, pričom je zrejmé, že pri materiálových položkách nie je opodstatnené za každú cenu žiadať informáciu o zisku a správnej réžii. Navrhovateľ predložením cenových ponúk od jednotlivých spoločností deklaroval, že dokáže materiálové položky zabezpečiť za ceny uvedené v cenových ponukách. V prípade že tieto informácie považoval kontrolovaný za nedostatočné, mal adresovať navrhovateľovi ďalšiu žiadosť o vysvetlenie mimoriadne nízkej ponuky.
79. **Úrad k vylúčeniu navrhovateľa z dôvodu nepreukázania, že bude v čase plnenia predmetu zákazky schopný materiálové položky nakúpiť v cene predloženej v cenovej ponuke** uvádza, že neuvedenie platnosti cenovej ponuky, resp. uplynutie platnosti cenovej ponuky nemôže byť dôvodom vylúčenia a nemožno z toho vyvodzovať neschopnosť nakúpiť predmetné materiálové položky v cene predloženej v cenovej ponuke. Kontrolovaný v oznámení o vylúčení navrhovateľa podľa úradu dostatočne neodôvodnil, prečo je toho názoru, že navrhovateľ nebude schopný nakúpiť materiálové položky v cenách uvedených v cenových ponukách.
80. **K vylúčeniu navrhovateľa z dôvodu jednoznačného nepreukázania akým spôsobom bola cena v položkách s názvom „presun hmôt“ v PSV časti zahrnutá do jednotlivých položiek** úrad uvádza, v procese vyhodnocovania ponúk vo verejnom obstarávaní ako aj počas celého verejného obstarávania, je verejný obstarávateľ povinný konať v súlade s princípmi verejného obstarávania, z ktorých v tomto konkrétnom prípade do popredia vystupuje najmä princíp proporcionality.
81. Podstatou princípu proporcionality je, aby verejní obstarávatelia neprekračovali hranice toho, čo je vhodné a potrebné na dosiahnutie cieľov. V prípade ak existuje voľba medzi viacerými primeranými opatreniami, verejný obstarávateľ by sa mal prikloniť k najmenej

obmedzujúcemu opatreniu a spôsobené ťažkosti nesmú byť neúmerne vo vzťahu k sledovaným cieľom.

82. Na správnu aplikáciu tohto princípu je teda nevyhnutné poznať cieľ, ku ktorému má konanie verejného obstarávateľa a obstarávateľa smerovať. Ak k danému cieľu vedie viacero možných ciest, verejný obstarávateľ a obstarávateľ sa majú prikloniť k tej najmenej obmedzujúcej pre hospodárske subjekty vo verejnom obstarávaní.
83. Princíp proporcionality sa obdobne ako ostatné princípy aplikuje vždy s prihliadnutím na konkrétnu skutkovú situáciu. Z uvedeného dôvodu nie je možné podať vyčerpávajúci zoznam všetkých situácií, ako sa majú princípy aplikovať. Aj preto možno verejnému obstarávateľovi odporučiť, aby sa pri každom rozhodovaní v procese verejného obstarávania zamyslel nad tým, či nemožno vzniknutú situáciu vyriešiť aj menej obmedzujúcim opatrením, samozrejme, za súčasného dodržania ostatných princíпов vo verejnom obstarávaní.
84. Úrad na základe vyššie uvedeného uvádza, že z oznámenia o vylúčení navrhovateľa (bod 55 tohto rozhodnutia) vyplýva, že sám kontrolovaný konštatuje, že mu nie je jednoznačne preukázaná skutočnosť, akým spôsobom bola cena položiek „presun hmôt“ v PSV časti zahrnutá do jednotlivých položiek oceneného výkazu výmer. Na základe vyššie uvedeného a v súlade s princípom proporcionality mal kontrolovaný pristúpiť k opätovnej žiadosti o vysvetlenie mimoriadne nízkej ponuky a zistiť, v ktorých položkách oceneného výkazu výmer je zahrnutá cena položiek „presun hmôt“ v PSV časti.
85. Úrad k vylúčeniu z dôvodu nepredloženia vysvetlenia mimoriadne nízkej ponuky týkajúcej sa položky č. 179 uvádza, že v súlade s princípom proporcionality mal kontrolovaný pristúpiť k opätovnej žiadosti o vysvetlenie mimoriadne nízkej ponuky a v rámci nej zistiť, či položka 179 - „Podiel pridružených výkonov + podružný materiál“ je zahrnutá do jednotlivých položiek, tak ako to uvádza navrhovateľ.
86. Úrad k vylúčeniu z dôvodu porušenia zákona o minimálnej mzde zisteného z rozboru jednotkovej ceny po položkách podľa uchádzačom predloženého kalkulačného vzorca uvádza, že kontrolovaný mal ďalej skúmať nejasnosti a zistiť, či navrhovateľ neuviedol odvody v rámci inej časti kalkulačného vzorca. Ďalšie vysvetľovanie v rámci žiadosti o vysvetlenie mimoriadne nízkej ponuky by malo byť zamerané na preskúmanie faktorov vstupujúcich do tvorby ceny.
87. Zároveň úrad uvádza, že netvrdí, že v danom prípade neexistujú dôvody pre vylúčenie uchádzača z verejného obstarávania, avšak z dôvodov uvedených v predmetnom odôvodnení oznámenia o vylúčení, to nie je zrejmé, pričom samotné dôvody, na ktorých kontrolovaný založil vylúčenie sú nepreskúmateľné, nedostatočné a bez ďalšieho nemôžu zakladať dôvod na vylúčenie navrhovateľa z predmetnej podlimitnej zákazky. Úrad má na základe uvedeného za to, že ak mal kontrolovaný aj po vysvetlení navrhovateľa naďalej nejasnosti k cenovému rozpočtu niektorých položiek a poskytnuté vysvetlenie navrhovateľa rovnako nerozplynulo tieto pochybnosti, alebo bolo nedostatočné, bolo povinnosťou kontrolovaného uplatniť inštitút vysvetlenia podľa § 53 ods. 1 zákona o verejnom obstarávaní, a to aj opakovane, pretože vylúčenie predstavuje najtvrdší zásah do práv uchádzača, ku ktorému kontrolovaný má pristúpiť až po dôkladnom zhodnotení a preskúmaní všetkých skutočností.

88. Úrad dodáva, že účelom takéhoto postupu je ochrana kontrolovaného, ako aj jednotlivých uchádzačov pred nesolídnyimi alebo nereálnymi ponukami realizácie verejnej zákazky zo strany jednotlivých uchádzačov. Kontrolovaný je možnosťou vylúčiť mimoriadne nízku ponuku s poukazom na § 53 ods. 5 zákona o verejnom obstarávaní chránený pred nebezpečenstvom uzavretia zmluvy s takým uchádzačom, ktorý by neskôr nebol schopný splniť svoje záväzky, v dôsledku čoho by verejná zákazka buď nebola dokončená alebo by bola dokončená za podstatne vyššiu cenu, než bola pôvodná zmluvná cena. Ostatní uchádzači sú takouto právnou úpravou chránení pred neférovým konaním svojich konkurentov, ktorí svoju ponukovú cenu nie sú schopní dodržať.
89. Úrad na základe vyššie uvedeného konštatuje, že verejný obstarávateľ má prístup k vylúčeniu uchádzača z procesu verejného obstarávania až po dôkladnom zhodnotení a preskúmaní všetkých skutočností, čo v danom prípade nebolo splnené. Vzhľadom na to, že kontrolovaný nepreukázal oprávnený dôvod na vylúčenie navrhovateľa podľa § 53 ods. 5 písm. d) a podľa § 53 ods. 5 písm. f) zákona o verejnom obstarávaní, úrad považuje námietky navrhovateľa za **opodstatnené**.
90. Podľa § 175 ods. 1 písm. a) zákona o verejnom obstarávaní ak úrad v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného pred uzavretím zmluvy zistí, že postupom kontrolovaného bol porušený tento zákon a porušenie malo alebo mohlo mať vplyv na výsledok verejného obstarávania, rozhodnutím nariadi vo vzťahu k zákazke alebo koncesii alebo ich časti odstrániť protiprávny stav. Vyššie uvedené porušenie zákona o verejnom obstarávaní navyše úrad v tejto fáze verejného obstarávania a v tomto konaní vyhodnotil ako porušenie, ktoré mohlo mať vplyv na výsledok verejného obstarávania, nakoľko v tejto fáze verejného obstarávania nie je možné jednoznačne konštatovať, že by verejné obstarávanie smerovalo k výberu takého zmluvného partnera, ktorý by vzišiel zo zákazky zadávanej v súlade so zákonom o verejnom obstarávaní. Z daného dôvodu je potrebné odstrániť protiprávny stav, spôsobom uvedeným vo výroku tohto rozhodnutia.
91. **Úrad v zmysle ustanovenia § 175 ods. 1 písm. a) v spojení s ods. 8 písm. b) zákona o verejnom obstarávaní uvádza, že postupom kontrolovaného bol porušený § 10 ods. 2, § 53 ods. 5 písm. d) a § 53 ods. 5 písm. f) zákona o verejnom obstarávaní.**
92. Podľa § 175 ods. 8 zákona o verejnom obstarávaní je úrad povinný v rozhodnutí, v ktorom konštatuje porušenie tohto zákona kontrolovaným, uviesť všetky zistené porušenia tohto zákona, ktoré mali alebo mohli mať vplyv na výsledok verejného obstarávania spolu s údajom, či zistené porušenie malo alebo mohlo mať vplyv na výsledok verejného obstarávania a uviesť stručný návod pre kontrolovaného, ako v druhovo rovnakej veci v budúcnosti predísť porušeniu tohto zákona. **Úrad uvádza, že kontrolovaný má v budúcnosti venovať zvýšenú pozornosť dodržiavaniu princípov verejného obstarávania v celom procese zadávania postupu zákazky. Osobitne dáva úrad do pozornosti princíp proporcionality, ktorý vyžaduje, aby verejní obstarávatelia neprekračovali hranice toho, čo je vhodné a potrebné na dosiahnutie sledovaných cieľov. To znamená, že v prípade, ak existuje voľba medzi viacerými primeranými opatreniami, je potrebné prikloniť sa k tomu najmenej obmedzujúcemu a že spôsobené ťažkosti nesmú byť neúmerne vo vzťahu k sledovaným cieľom. Úrad odporúča kontrolovanému, aby v budúcnosti, ak sa v ponuke uchádzača objaví istá nejasnosť a táto nejasnosť sa pravdepodobne môže jednoducho vysvetliť a odstrániť, využil inštitút žiadosti o vysvetlenie ponuky. Úrad teda odporúča kontrolovanému postupovať v súlade s princípom proporcionality, ako aj s princípom hospodárnosti a efektívnosti**

a prikloniť sa k najmenej obmedzujúcemu riešeniu, ktoré zároveň podporí efektívnosť vynakladaných prostriedkov. Úrad tiež pripomína, že inštitút žiadosti o vysvetlenie mimoriadne nízkej ponuky je možné, a spravidla aj nutné, uplatniť aj opakovane.

Kaucia

93. Podľa § 172 ods. 5 zákona o verejnom obstarávaní kaucia vo výške podľa odsekov 2 až 4 je príjmom štátneho rozpočtu dňom nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia úradu, ktorým boli námietky zamietnuté. Kaucia sa vo výške 35% z výšky kaucie podľa odsekov 2 až 4 stáva príjmom štátneho rozpočtu dňom nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia úradu o zastavení konania podľa § 174 ods. 1 písm. d). Úrad vráti navrhovateľovi kauciu alebo jej časť, ktorá sa nestala príjmom štátneho rozpočtu, do 30 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia.
94. V súlade s predmetným ustanovením a výrokom tohto rozhodnutia úrad vráti navrhovateľovi kauciu do 30 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o námietkach.
95. Podľa § 175 ods. 11 zákona o verejnom obstarávaní rozhodnutie podľa odseku 1 sa zároveň doručuje všetkým úradu známym uchádzačom, záujemcom a účastníkom.
96. Na základe uvedeného bolo potrebné rozhodnúť tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu môže účastník konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok a osoba podľa § 175 ods. 11 zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov podať odvolanie podľa § 177 tohto zákona. Odvolanie musí byť doručené na Úrad pre verejné obstarávanie, Ružová dolina č. 10, 821 09 Bratislava, do 10 dní odo dňa doručenia tohto rozhodnutia. Toto rozhodnutie je preskúmateľné súdom po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov a po nadobudnutí právoplatnosti. Podľa § 178 ods. 1 zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov rozhodnutie úradu podľa § 175 je právoplatné márnym uplynutím lehoty na podanie odvolania alebo dňom doručenia rozhodnutia rady podľa § 177 ods. 10 alebo ods. 12 účastníkom konania a vykonateľné uplynutím lehoty na plnenie. Podľa § 178 ods. 2 zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ak sa osoby podľa § 177 ods. 1 vzdajú odvolania alebo vezmú svoje odvolanie späť, toto rozhodnutie nadobudne právoplatnosť dňom doručenia vzdania sa alebo späťvzatia odvolania úradu.

riaditeľ odboru dohľadu

Rozhodnutie sa doručí:

1. XY – navrhovateľ
2. Bratislavský samosprávny kraj, Sabinovská 16, 820 05 Bratislava, IČO: 36 063 606 –
kontrolovaný

Na vedomie:

Podľa rozdeľovníka